

Aktuality Zväzu

Ročník XXVIII. ~ Číslo III
September 2019
ISSN 1338 – 7960

*Úspešný školský a akademický rok 2019/2020
všetkým členom OZ PŠaV na Slovensku*

Príhovor predsedu

Vážené kolegyně,
vážení kolegovia,

politika Odborového zväzu pracovníkov školstva a vedy na Slovensku ostáva rovnaká, nemení sa. Presadzuje niekoľko základných pilierov v prospech všetkých zamestnancov v školstve. Ide najmä o zamestnanosť, sociálnu politiku, politiku plátov, ochranu práce s nadväznosťou na BOZP, profesionalitu pedagogických zamestnancov, odborných zamestnancov a učiteľov vysokých škôl.

O niekoľko mesiacov sa uskutočnia parlamentné voľby. Politické strany sa budú uchádzať o voľičov prostredníctvom svojich volebných programov. Tak ako v minulosti, aj teraz bude našou úlohou osloviť politické strany s jasnou víziou, čo chceme v školstve v najbližšom období presadiť. Uvediem niekoľko požiadaviek:

- zjednotenie financovania regionálneho školstva,
- prehodnotenie systému normatívneho financovania na žiaka a triedu tak, aby finančné prostriedky pokrývali reálne potreby škôl a školských zariadení,

- zvýšenie podielu HDP na školstvo, vedu a výskum na úroveň priemeru krajín OECD,
- každoročná výrazná valorizácia plátov,
- zabezpečenie dostupnej siete materských škôl,
- podpora prirodzenej integrácie žiakov,
- zabránenie reťazaniu pracovných pomerov učiteľov vysokých škôl.

Úspech naplnenia požiadaviek bude závisieť od rozhodnutí tých, ktorí budú za školstvo zodpovední. V minulosti sa často stávalo, že politické rozhodnutia prevládali nad odbornými. Ak sa tak dialo, málokedy to bolo v prospech školstva a jeho zamestnancov.

Na začiatku školského a akademického roku 2019/2020 prajem všetkým pedagogickým zamestnancom, odborným zamestnancom, učiteľom vysokých škôl a nepedagogickým zamestnancom veľa úspechov a osobnej spokojnosti.

Ing. Pavel Ondek,
predseda OZ PŠaV
na Slovensku

Obsah

Z činnosti zväzu

Budúcnosť slovenského školstva vo volebných programoch politických strán a hnutí	3
Druhý letný detský tábor OZ PŠaV na Slovensku	4

Z činnosti združení

Školenie funkcionárov a radiácií zamestnancov škôl a školských zariadení ZZŠ Trenčianskeho kraja	6
Futbalový turnaj troch univerzít o Putovný pohár rektora	7

Môj názor na vec

Byť či nebyť... v odboroch?	8
-----------------------------	---

Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci

Správna manipulácia s bremenami	10
---------------------------------	----

Zamestnanosť a platy v školstve

Prehľad o zamestnancoch a mzdových prostriedkoch na VVŠ za 1. polrok 2019	13
Porovnanie priemernej mzdy na VVŠ za 1. polrok 2018 a 1. polrok 2019	13
Porovnanie priemerného platu pedagogických zamestnancov s priemerným platom v krajoch za rok 2018	14
Porovnanie priemernej mzdy v regionálnom školstve v rokoch za 1. polrok 2018 a 1. polrok 2019	16
Počet zamestnancov a priemerné mzdy v regionálnom školstve za 1. polrok 2019	17
Porovnanie príplatkov v regionálnom školstve	18

Odborné recenzované príspevky

Dôchodková gramotnosť pracovníkov v školstve	20
Využitie predstavivosti, vizualizácie a zmyslov pri písaní textov a čítaní úryvkov	22

Ponuka rekreačných pobytov

Ponuka rekreačných pobytov v čase jesenných a zimných prázdnin 2019 – 2020	26
--	----

Nové právne predpisy

Prehľad vybraných právnych predpisov	30
--------------------------------------	----

Budúcnosť slovenského školstva vo volebných programoch politických strán a hnutí

V Bratislave na Úrade OZ PŠaV na Slovensku sa 4. septembra 2019 stretli predstavitelia regionálneho a vysokého školstva (Alena Petáková za Združenie základných škôl Slovenska, Pavel Sadloň za Asociáciu riaditeľov štátnych gymnázií SR, Félix Dömeny za Asociáciu stredných odborných škôl Slovenska, Martin Putala za Radu vysokých škôl Slovenska). Ich cieľom bolo predstaviť priority v oblasti sociálneho zabezpečenia, zamestnanosti a plátov v školstve, bezpečnosti a ochrany práce a profesionality slovenského školstva. Za zväz boli prítomní Pavel Ondek, Miroslav Habán, Ivan Šoš a Martin Mikluš.

Účastníci stretnutia diskutovali o požiadavkách, ktoré chce OZ PŠaV na Slovensku spolu s reprezentantmi profesijných organizácií predložiť predstaviteľom politických strán a hnutí v súvislosti s nadchádzajúcimi voľbami do Národnej rady SR.

V otázke zjednotenia financovania regionálneho školstva sa vyjadrila Alena Petáková, Pavel Sadloň, ktorí uviedli, že sa deformoval systém a hlavne zodpovednosť za financovanie a neriadene otváranie bilingválnych gymnázií. To v súčasnosti zvyšuje náročnosť na finančné prostriedky z verejných zdrojov a úväzky učiteľov na bilingválnych gymnáziách. Poukázali, že dôjde k výraznému poklesu študentov na stredných školách.

Félix Dömeny uviedol, že implementáciu Priemyslu 4.0 do reálnej praxe treba dosiahnuť cestou skvalitnenia stredoškolského vzdelávania. Začínajú chýbať učitelia odborných predmetov na celom Slovensku. Takisto je potrebné zaviesť riadnu pozíciu správcu siete na každú základnú a strednú školu.

Martin Putala zvýraznil, že v rámci financovania vysokých škôl treba diferencovať financovanie prevádzky VŠ, osobných výdavkov a vedy ako nástroja medzi ministerstvom a jednotlivými univerzitami. V súčasnosti sa vytvorili legislatívne podmienky na nový akreditačný proces a je potrebná akceptácia zo strany MŠVVaŠ SR, hlavne reagovať na závažné požiadavky trhu práce na absolventov univerzít a diferencovať univerzity na špičkové výskumné univerzity a regionálne

nením nadtarifných zložiek platu. Odznala možnosť uzákonenia rekondičných pobytov pre pedagogických a odborných zamestnancov, učiteľov vysokých škôl a výskumných a vývojových zamestnancov v nadväznosti na súčasne platiaci príspevok zamestnávateľa na rekreáciu na Slovensku. Odznala možnosť zavedenia sabbaticalu pre učiteľov VŠ a výskumných a vývojových zamestnancov, ktorý uplatňujú niektoré štáty. V zahraničí sa využíva po každých 7 alebo 10 oduče-

vysoké školy cestou zvýšenia podielu HDP do školstva. Finančné prostriedky na vedu a výskum treba rozdeľovať transparentným súťažným spôsobom na základe nezávislého posúdenia projektov.

Predseda zväzu zrekapituloval priebeh zvyšovania plátov v regionálnom a vo vysokom školstve. Aktéri stretnutia hovorili o finančnom ohodnotení zamestnancov školstva s výraznejším posil-

ných rokov pracovné voľno v období od 6 do 12 mesiacov. V závere pracovného stretnutia sa aktéri dohodli na ďalšom stretnutí, kde sa prerokuje finálna verzia požiadaviek, ktoré predložia predstaviteľom politických strán a hnutí s možnosťou zapracovania do svojich volebných programov.

doc. Ing. Miroslav Habán, PhD.,
podpredseda zväzu

Foto: archív OZ PŠaV

10 DÔVODOV, PREČO SA NEPRIDAŤ K ODBOROM

- 1 Ak si myslíš, že zarábaš príliš veľa.
- 2 Ak chceš pracovať viac hodín.
- 3 Ak nenávidíš víkendy.
- 4 Ak znesieš šikanu od šéfa.
- 5 Ak nechceš mať preplatené nadčasy.
- 6 Ak chceš ísť do práce aj chorý.
- 7 Ak nemáš rád benefity navyše.
- 8 Ak obľubuješ nebezpečenstvo pri práci.
- 9 Ak má tvoj šéf vždy pravdu.
- 10 Ak chceš byť šéfovi stále k dispozícii bez nároku na súkromný a rodinný život.

Druhý letný detský tábor OZ PŠaV na Slovensku

Odborový zväz pracovníkov školstva a vedy na Slovensku pripravil pre deti svojich členov v poradí 2. letný detský tábor (LDT) v rekreačnom zariadení CROCUS Kežmarské Žľaby v čase letných prázdnin od 30. júna do 6. júla 2019.

Celkovo 83 detí vo veku 8 až 14 rokov strávilo v prostredí Vysokých Tatier úvodnú časť leta so zaujímavým programom zameraným na spoznávanie prírody, športové, spoločenské a kultúrne aktivity. Počas LDT absolvovali túry, prehliadku mesta Vysoké Tatry, Múzea TANAP-u, botanickej záhrady – expozície tatranskej prírody a Štrbského Plesa. Program bol obohatený o ukážky džuda, poskytovania prvej pomoci, o diskotéky, tvorivú dielňu, športové súťaže v prírode, na ihriskách a v bazéne.

LDT organizačne zabezpečili vedúci oddielov: Ing. Beáta Martišková, Ing. Miroslava Vilčeková, Mgr. Slavomír Ciglan, Mgr. Pavol Straka a PaedDr. Stanislav Azor, PhD. Zdravotníčkou bola Tatiana Micháleková. Vedúcim LTD bol doc. Ing. Miroslav Habán, PhD. Administratívne sa na organizačnom zabezpečení tábora podieľala Ing. Dana Peťková. Medzi deti zavítal aj predseda zväzu Ing. Pavel Ondek. Poďakovanie za zdarný priebeh LTD patrí aj vedúcemu RZ CROCUS Miroslavovi Mackulínovi a zamestnancom zariadenia.

Text a foto:
doc. Ing. Miroslav Habán, PhD.,
podpredseda zväzu

Výlet na Štrbskom Plese

Vedúca oddielu Ing. Beáta Martišková s deťmi

Tvorivé dielne s Ing. Miroslavou Vilčekovou

Poznávanie flóry Tatranského národného parku

Ako poskytnúť prvú pomoc, ukázali deťom dobrovoľníčky zo Slovenského Červeného kríža

Deti v bazéne s vedúcim oddielu Mgr. Slavomírom Ciglanom

Veľký záujem bol o kolektívne loptové hry

Športové aktivity pod dohľadom vedúceho oddielu Mgr. Pavla Straku

PaedDr. Stanislav Azor, PhD., s deťmi z 5. oddielu

K atraktívnym aktivitám patrili ukážky džuda

Táborové pochúťky pre deti pripravil kuchár Daniel Adamjak a vedúci RZ Crocus Miroslav Mackulín

Školenie funkcionárov a riadiacich zamestnancov škôl a školských zariadení ZZŠ Trenčianskeho kraja

Krajská rada ZO OZ PŠaV v Trenčíne pod vedením predsedníčky Zdenky Tunegovej zorganizovala dňa 9. septembra 2019 v Trenčíne školenie pre predsedov ZO OZ, riadiacich zamestnancov a členov výborov. Predsedovia rád jednotlivých okresov kraja zabezpečili veľmi dobrú účasť spomenutých kategórií odborárov.

Z vedenia odborového zväzu sa na školení zúčastnila predsedníčka Združenia ZŠ a podpredsedníčka OZ PŠaV Ingrid Gamčíková a vedúci Úradu OZ PŠaV Juraj Stodolovský. Neprítomnosť predsedu OZ PŠaV P. Ondeka ospravedlnila pani podpredsedníčka pre dôležité rokovania v Bratislave.

Veľkým prínosom pre účastníkov školenia bolo vystúpenie I. Gamčíkovej, ktorá veľmi podrobne vysvetlila otázky týkajúce sa nariadenia vlády č. 201/2019 Z. z. o priamej výchovno-vzdelávacej činnosti, pripravovanej vyhlášky MŠVVaŠ SR o kvalifikačných predpokladoch na výkon pracovnej činnosti, vyhlášky o vzdelávaní v profesijnom rozvoji, zákonov č. 138/2019 Z. z., 596/2003 Z. z. Vo svojom vystúpení sa venovala obsahu etického kódexu, potreby pracovného poriadku na pracoviskách, bezúhonnosti, zdravotnej spôsobilosti zamestnancov, kategóriám pedagogických a odborných zamestnancov, hovorila o kariérových stupňoch a cieľoch profesijného rozvoja s akcentom na vzdelávanie a atestácie. Zaoberala sa tiež príplatkami za profesijný rozvoj, ukončením pracovného pomeru zamestnanca po dovŕšení 65 rokov veku, ukončením pracovného pomeru riaditeľov až po skončení funkcie, starostlivosťou o zamestnancov, možnosťami ich oceňovania a poukázala na kontrolu v profesijnom rozvoji. Upozornila aj na materiály zve-

rejené na webovom sídle ministerstva, ktoré pomôžu v aplikačnej praxi pri uplatňovaní zákona č. 224/2019 Z. z. a zákona o pedagogických a odborných zamestnancoch. Účastníci školenia po podrobnom oboznámení s nariadeniami, vyhláškami a so zákonmi zahrnuli predsedníčku Združenia ZŠ otázkami, na ktoré dostali vždy odbornú odpoveď, či už to bol problém týkajúci sa nepedagogických zamestnancov, katalógu pracovných činností, pedagogických asistentov, preplácania príspevku na rekreácie, minimálnej mzdy, zaradenia zamestnancov a rôzne iné. Diskusia pokračovala aj počas prestávky.

Školenie pokračovalo vystúpením J. Stodolovského a týkalo sa zmeny databázy členov OZ. Bolo vysvetlené aj znázornené, aké majú byť prvé kroky predsedu, aby sa do databázy znovu dostal, ako sa má prihlásiť, ako má aktualizovať údaje, ako vytvorí profil ZO alebo člena, ako sa do databázy dostane každý člen ZO, načo všetko ešte databáza slúži – diskusia, anketa,

dokumenty atď. Aj k otázkam databázy bola diskusia. Podrobný návod na používanie elektronickej databázy spracovaný vedúcim Úradu zväzu slúži ako pomôcka pre našich predsedov ZO OZ. Všetci účastníci vyslovujú poďakovanie Krajskej rade ZO OZ PŠaV v Trenčíne za uskutočnenie školenia. Vďaka predovšetkým patrí prednášajúcim, Ingrid Gamčíkovej a Jurajovi Stodolovskému, ktorí svojimi príspevkami obohatili vedomosti prítomných, ktorí ich využijú vo svojej práci.

Františka Kališová,
členka Rady ZO OZ PŠaV
Nové Mesto nad Váhom

Futbalový turnaj troch univerzít o Putovný pohár rektora

A ni rok 2019 nebol výnimkou a tradícia Futbalového turnaja troch univerzít ostala zachovaná. Tento rok sa hosťiteľom stala Technická univerzita vo Zvolene. Dňa 12. septembra 2019 sa uskutočnil Futbalový turnaj troch univerzít o putovný pohár organizovaný pod záštitou rektora Technickej univerzity vo Zvolene – Dr. h. c. prof. Ing. Rudolfa Kropila, PhD. Za príjemného slnečného dňa na veľmi pekne upravenom ihrisku v obci Lieskovec TUZVO privítala hráčov Slovenskej poľnohospodárskej univerzity z Nítry a Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie z Košíc. Turnaj organizačne zabezpečila Univerzitná odborová organizácia pracovníkov TU vo Zvolene za aktívnej spolupráce zamestnávateľa. Turnaj otvoril a na záver vyhodnotil rektor Technickej univerzity vo Zvolene Dr. h. c. prof. Ing. Rudolf Kropil, PhD., ktorý začal prvý zápas výkopom lopty.

Na športovom podujatí sa zúčastnili predsedovia odborových organizácií z univerzít: doc. RNDr. Zuzana Hlavá-

čová, CSc., z SPU Nitra, prof. RNDr. Michal Toropila, CSc., z UVLF Košice, doc. Ing. Ján Kováč, PhD., z TU Zvolen, ďalej za vedenie univerzít: prorektor UVLF prof. MVDr. Jozef Nagy, PhD., a prof. Ing. Zdenko Tkáč, PhD., prorektor SPU Nitra.

Na základe výsledkov jednotlivých zápasov:

TU Zvolen – UVLF Košice	6 : 1
SPU Nitra – UVLF Košice	4 : 0
SPU Nitra – TU Zvolen	0 : 0

sa víťazom turnaja po dlhšom čase stalo domáce družstvo Technickej univerzity vo Zvolene. Na druhom mieste sa umiestnilo družstvo z SPU Nitra a na treťom mieste skončilo družstvo Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach. Domáci tak pre našu univerzitu získali nový putovný pohár, ktorý podľa propozícií turnaja pripravila tentoraz UVLF Košice.

Za najlepšieho hráča turnaja bol vyhlásený Ing. Marián Tokár z SPU Nitra, za najlepšieho strelca Ing. Pavel Šírka z TU vo Zvolene, za najlepšiu hráčku Martina Augustínová a za najlepšieho brankára Jozef Drábik z UVLF Košice. Slávnostné ukončenie turnaja sa uskutočnilo v kultúrnom dome v obci Lieskovec, kde sa v príjemnej športovej atmosfére všetci dobre cítili.

Verím, že sa všetci opäť stretneme budúci rok na turnaji v Nitre.

Anna Beňová,
hospodárka Rady UOO
Foto: Pavel Koreň, SDT

Víťazné družstvo Technickej univerzity vo Zvolene

Družstvo Slovenskej poľnohospodárskej univerzity z Nítry

Družstvo Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie z Košíc

Byť či nebyť... v odboroch?

Stále aktuálna otázka

Trávenie voľného času na sociálnych sieťach (asi) zbytočne zaťažuje človeka a občas ho privádza na zúfalé myšlienky. Začne si klásť rôzne otázky, rozmýšľa, ťažko hľadá odpoveď. Neveríte?

Rok 2019 sa pomaly blíži k svojmu koncu. Začína sa „horúce“ obdobie, blížia sa februárové voľby 2020. Zo všetkých strán (najmä z médií) počujeme, aké je v školstve stále všetko zlé... až občan nadobúda pocit, že asi treba tie školy zatvoriť. Aj bez nich bude ako-tak.

Odborový zväz pracovníkov školstva a vedy na Slovensku je tiež v situácii, keď sa končí 5-ročné funkčné obdobie. Obdobie, keď zväz od začiatku roku 2016 začal veľmi razantne požadovať od kompetentných riešenie problémov školstva nakopených dlhodobým neriešením zo strany všetkých doterajších vlád na Slovensku. Došlo k nebývanej komunikácii, spolupráci a zjednoteniu relevantných organizácií a asociácií pôsobiacich v školstve. Výsledkom je

DEKLARÁCIA

Odborového zväzu pracovníkov školstva a vedy na Slovensku a partnerských reprezentácií pôsobiacich v školstve na podporu skvalitňovania podmienok a úrovne vzdelávania a vedy v Slovenskej republike v oblasti regionálneho i vysokého školstva.

Prioritou sú požiadavky na výrazné zlepšenie odmeňovania zamestnancov a zvýšenie financovania rezortu. Výsledkom rokovaní vedenia zväzu v súčinnosti a vo vzájomnej zhode s rezortným ministerstvom, s podporou politickej strany SNS a jej predsedu pána Andreja Danka nastal v tomto období doteraz nebývalý rast plátov zamestnancov. A to pedagogických, odborných aj nepedagogických zamestnancov.

A potom si idete „zasurfovať“ na sociálnu sieť a čo si neprečítate: „... a mne sa zvýši plat od 1. 9. 2019 len o 7,50 – čo to je, výsmech????!!“ Aneviete, či sa smiať či plakať.

Nie každý učiteľ je matematik, nie každý je ekonóm. Ale orientovať sa v odmeňovaní by sme sa hádam mali vedieť všetci.

A tak uvedieme príklady, ako sa vyvíjali platy od roku 2016:

- 1. PLATOVÁ TARIFA UČITEĽA K 1. 1. 2016 (v hrubom, čisté platy sa nesledujú).** Podotýkam, že ide len o platovú tarifu, čiže **zákonný nárok** bez akýchkoľvek ďalších nárokových alebo nenárokových príplatkov:
 - učiteľ pracovná trieda 1, zaradený v 10. platovej tarife, 20 rokov praxe: 790,50 eura
 - učiteľ pracovná trieda 1, zaradený v 12. platovej tarife, 32 rokov praxe: 1 042,00 eur
- 2. PLATOVÁ TARIFA UČITEĽA K 1. 9. 2019 PO ZOHLADNENÍ ZVÝŠENIA ATRAKTIVITY UČITEĽSKÉHO POVOLANIA PRE ZAČÍNAJÚCICH UČITEĽOV A PO ZMENE SYSTÉMU PLATOVEJ TABUĽKY:**
 - ten istý učiteľ zaradený v 7. platovej tarife, 22 rokov praxe: 989,50 eura
 - ten istý učiteľ zaradený v 9. platovej tarife, 34 rokov praxe: 1 308,50 eura
- 3. V PRÍPADE PRVÉHO UČITEĽA OD 1. 1. 2016 DOTERAZ SA ZVÝŠILA**

PLATOVÁ TARIFA O 25,2%. V PRÍPADE DRUHÉHO UČITEĽA SA ZVÝŠILA PLATOVÁ TARIFA O 25,6%.

- 4. OD 1. 1. 2020 SA PLATOVÉ TARIFY OPĚT ZVÝŠIA O 10 %**, čo garantuje Kolektívna zmluva vyššieho stupňa na roky 2019 – 2020, uzatvorená medzi vládou, zamestnávateľmi a odborami a prepočíta sa znovu aj prax.
- 5. Vzhľadom na zvyšovanie platových taríf a systémovú zmenu platovej tabuľky od 1. 9. 2019 sa menia aj prepočty nárokových príplatkov k platu.** Stále je zachovaná možnosť vyplácať aj nenárokové zložky platu, čo odborový zväz maximálne podporuje.
- 6. Od 1. 1. 2019 sme dosiahli aj zmenu systému odmeňovania nepedagogických zamestnancov nielen v školstve.** Od začiatku sme mali podporu rezortného ministerstva a napokon došlo k spoločnému tlaku na presadenie zmeny v odmeňovaní a výrazné zvýšenie plátov tejto kategórie zamestnancov aj zo strany KOZ SR.
- 7. Zvyšovanie tarifných plátov pedagógov a odborných zamestnancov v školstve za toto volebné obdobie o 36-38 % avizované ministerkou Lubyovou pri príležitosti nového školského roka 2019/2020 bude po ja-**

nuári 2020 realitou! Spokojne a s hradosťou môžeme povedať, že toto je výsledok dobrej práce odborových predákov. Tých starých (!!!), ktorí toho menej nahovoria. O to viac pre svojich členov, ale aj zamestnancov, ktorí nie sú členmi odborov, konajú.

A tak by bolo zo strany odborárov možno niekedy potrebné viac počúvať, informovať sa, dôverovať. Odboroví predáci pod taktovkou predsedu zväzu Ing. Ondeka vedia, čo chcú, vedia, ako to dosiahnuť. Predseda nepredkladá ľúbivé medové motúzy. Predkladá argumentmi a prepočtami podložené požiadavky. Aj preto je zväz úspešný.

A keď je zväz úspešný, majú nielen členovia, ale aj všetci ostatní zamestnanci všetky výhody, dosiahnuté v kolektívnom vyjednávaní. A potom zrazu niekomu napadne: Veď my budeme mať výhody aj bez toho, aby sme boli

členmi odborov! Heuréka! Objavili Ameriku! Je pravda, že všetky bonusy sa vzťahujú na všetkých zamestnancov, pretože odbory dosiahli, že nemôže byť diskriminácia. Ale keď si všetci povedia, že zrušia svoje členstvo v odboroch – bude mať kto vyjednávať? Asi nie.

Možno nastal čas, aby zamestnanci pocítili, čo to bude znamenať, keď nebudú mať skrátený pracovný čas, nebudú mať predĺženú výmeru dovolenky, odstupné, odchodné, zvyšovanie platových taríf, sociálny fond a mnohé ďalšie výhody, pretože bez odborov nemožno vyjednávať.

Napriek tak trochu „blbej nálade“ v našej spoločnosti a v kolektívoch verím, že členovia odborov pozitívne prijmú a ocenia výsledky práce odborového zväzu za toto volebné obdobie. Ocenila by som, keby skôr, ako neuvážene urobia závery, sa informovali, kládli otázky,

hľadali odpovede, konzultovali – jednoducho komunikovali.

Ľudia sa stali ľuďmi vďaka reči!

Ing. Iveta Majerová,
členka predsedníctva OZ PŠaV
na Slovensku

Foto: Samphotostock

Odborový zväz pracovníkov školstva a vedy na Slovensku

Vás pozýva na konferenciu vo forme diskusnej platformy

Transformácia vysokoškolského vzdelávania v kontexte rozvoja informačnej spoločnosti

pod záštitou
podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu
MUDr. Richarda Rašiho, PhD., MPH,
a
ministerky školstva, vedy, výskumu a športu SR
JUDr. Mgr. Marty Lubyovej,

Termín a miesto konania konferencie: 29. 11. 2019, Technická univerzita v Košiciach

Proces digitálnej transformácie Slovenska treba chápať ešte v širších súvislostiach, a to ako súčasť širšieho procesu budovania informačnej spoločnosti pre 21. storočie. Slovensko má objektívne predpoklady stať sa lídrom v budovaní informačnej spoločnosti. Na dosiahnutie tohto cieľa sú potrebné celospoločenské systémové zmeny a zaradenie budovania informačnej spoločnosti medzi hlavné opatrenia vlády pre zabezpečenie dlhodobého rozvoja Slovenska a zvýšenie jeho konkurencieschopnosti.

Ciele konferencie:

- Poskytnúť informácie o stratégiách informatizácie spoločnosti v podmienkach Slovenskej republiky, transformácii vysokoškolského štúdia pre potreby informačnej spoločnosti, stratégiách prechodu súčasnej spoločnosti na informačnú spoločnosť.
- Propagovať paradigmy informačnej spoločnosti v oblasti školstva a stanoviť hlavné ciele budovania informačnej spoločnosti.

- Diskutovať o moderných postupoch zvyšovania výkonnosti univerzít a poukázať na nové smery financovania rozvoja univerzít.
- Rozvinúť systémy manažérstva kvality výučby na vysokých školách v spojení s nadobúdaním kvalitných kompetencií učiteľa pre informačnú spoločnosť.
- Podporovať rozvoj osobnosti vysokoškolačka pre zvýšenie kvality života v informačnej spoločnosti.
- Poskytnúť informácie na prehodnotenie štruktúry vzdelávania programov vysokých škôl pri príprave absolventov pre informačnú spoločnosť.
- Podporovať odborné vzdelávanie a prípravu na terciárnej úrovni vrátane iniciatív celoživotného vzdelávania, s prepojením na prax.

RSVP: Prosíme o potvrdenie Vašej účasti do **15. 11. 2019** na adrese: daniela.hrehova@tuke.sk

Správna manipulácia s bremenami

BOZP je neoddeliteľnou súčasťou nášho života bez toho, aby sme si to vôbec uvedomovali. Skoro každý z nás už zažil úraz, kde v dôsledku podcenenia situácie alebo precenenia svojich schopností skončil v lepšom prípade PN doma, v tom horšom prípade v nemocnici.

Nebudem vymýšľať nič nové, ale tento materiál, ktorý je voľne dostupný na stránke www.skolachrbta.sk, ma oslovil a možno si aj vy niečo z neho do svojho bežného aj pracovného života vyberiete alebo osvojíte. Poškodenia chrbtice sú jedny z najzávažnejších ochorení. Napriek veľkému posunu medicíny ochorenia a poškodenia chrbtice majú stále taký závažný charakter, že napriek všetkej snahe lekárov aj po mnohých zákrokoch a rehabilitáciách človek pociťuje obmedzenia pri každodenných činnostiach. Preto je veľmi dôležité, aby sme sa o svoj chrbát starali a zbytočne ho nepreťažovali.

Zmeniť zaužívané stereotypy je hádam to najťažšie, no už aj to, že si človek uvedomí, že niečo robí nesprávne, je posunom.

Technika dvíhania a narábania s predmetmi výrazne **ovplyvňuje funkciu vašej chrbtice**. Chrbtica je ako harmonika, ktorej pohyblivosť zabezpečujú vodné vankúše – medzistavcové platničky. Pri veľkom ohybe chrbtice – keď sa predkloníte s vystretými nohami – dochádza k **preťažovaniu zadnej časti chrbtice**. Tento pohyb je nebezpečný hlavne vtedy, ak sa spojí so záťažou, teda zdvíhaním bremena. Najnebezpečnejším variantom je ešte aj rotácia chrbta t. j. **otáčať sa s guľatým chrbtom a so záťažou**.

Na obrázku si môžete porovnať tlak, ktorý pôsobí na chrbticu pri správnej a nesprávnej manipulácii so 4,5-kilovým bremenom. **Pri nesprávnom zdvíhaní a prenášaní bremena je to až približne stonásobok bremena.**

Chrbát pri nesprávnej technike pri práci s bremenami trpí. To sa prejaví **bolesťou**, zníženou pohyblivosťou a neskôr môže prísť až k štrukturálnemu poškodeniu chrbtice. Väčšina ľudí má tendenciu po príležitostnej namáhavej práci **očakávať bolesť chrbta**. Ved' chrbát sa namáhal, samozrejme, môže bolieť. Áno, keď nie ste zvyknutí na náročnú prácu, môžete byť unavení. Ale **bolesť** je prejav buď **nesprávneho**

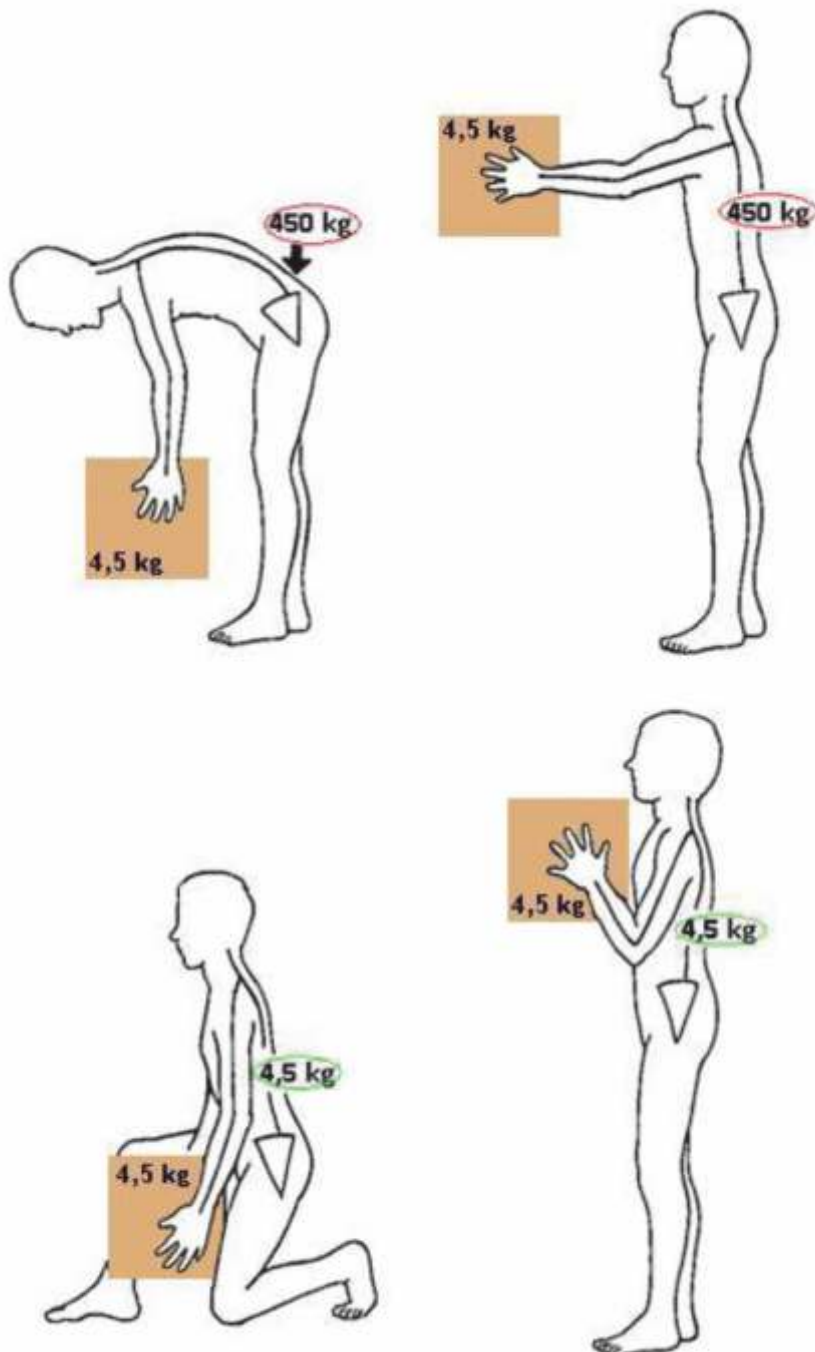
zaťažovania alebo **preťažovania** pohybového aparátu. Preto si treba prácu dobre rozvrhnúť, snažiť sa pravidelne meniť jej charakter a pristúpiť k nej podľa zásad školy chrbta. Vyvarujte sa trávenia dlhšieho času v jednej pracovnej polohe, bremená nezdvíhajte chrbtom, ale cez pokrčené dolné končatiny a dodržujte hlavné zásady manipulácie s bremenami.

Hlavné zásady zdvíhania ťažkých bremien:

- Postavte sa k bremenu čo najbližšie a nohy si rozkročte

- Zohnite nohy v kolenách – čupnite si alebo si kľaknite na jedno koleno
- Držte chrbát vzpriamený
- Bremenó dobre uchopte zospodu alebo za úchyty
- Do stoja sa vráťte pomocou výtlaku cez dolné končatiny so vzpriamenou chrbticou
- Pri zdvíhaní stiahnite brucho
- Zdvíhajte plynulo a kontrolujte zdvih
- Bremenó si držte blízko pri tele

Pri zdvíhaní bremien najväčšiu **hmotnosť majú niest' svaly na dolných končatinách** a viac ako chrbát by mal

pracovať rozum. Nie každú prácu môže človek zvládnuť sám. Preto je niekedy potrebné mať pomocníka alebo pomôcky na zdvíhanie.

Buďte opatrní aj pri prenášaní predmetu. **Vytýčte si trasu, miesto uloženia,** prípadne odpočinkové miesta, aby ste si pri kladení bremena na zem neublížili.

Načo pri manipulácii s ťažkým bremenom nezabudnúť:

- Neotáčajte sa v páse, len celým telom
- Bremená nezdvíhajte nad hlavu
- Na veľmi ťažké alebo zle uchopiteľné bremená používajte pomocníka alebo pomôcky
- Vyhňte sa poskakovaniu alebo zoskakovaniu s bremenom

Ak zdvíhate **ľahké predmety** zo zeme, nepodceňujte škodlivosť predklonu s vystretými dolnými končatinami. **Bolest' chrbta** sa môže objaviť **spojením predklonu a iných faktorov** – chladné prostredie, únava, svalová nerovnováha, zlý odhad váhy bremena.

Na zdvíhanie ľahkých malých predmetov existuje **jednoduchá technika. Technika lastovičky (golfový zdvih):** jednou rukou sa opriete o stenu (nábytok), stojná noha je mierne pokrčená v kolene a druhú zanožte. Buď ju opríte o špičku, alebo ju zdvihnite, čím vybalansujete predkláňajúci sa trup. Chrbát zostáva vzpriamený. Je to ľahký kyvadlový pohyb. Samozrejme, môžete využiť aj techniku

kľaku na jedno koleno alebo čupnutia. Chrbát zostane rovný a chránený pred nepriaznivým tlakom.

Čo s každodennými bremenami

Väčšina ľudí nosí kabelku alebo tašku. Ženská kabelka, ktorá je vybavená všakovakými užitočnosťami, váži približne **2-3 kilá**. Takisto je trend nosenia vlastného zariadenia do práce (BYOD – Bring Your Own Device), ako je notebook a pod. Každodenné jednostranné preťažovanie negatívne vplyva na pohybový aparát.

Ako nosiť každodenné bremená:

- Ak nosíte ľahšiu tašku (kabelku) na plece na dlhšie vzdialenosti, noste ju voľne v rukách visiacu na prstoch.
- Ak nosíte ťažšiu tašku (kabelku) na plece, rozdeľte si rovnomerne náklad do dvoch tašiek a noste ich v rukách.
- **Ideálnym riešením je používanie batohu.** Nemusí to byť turistický alebo športový batoh. Na trhu sú aj špeciálne odľahčené batohy na notebooky alebo jednoduché a elegantné batohy na denné použitie.

Ing. Miroslava Vilčeková,
špecialistka BOZP pre
kraje BA, NR, TT

Internetový zdroj:
www.skolachrbta.sk

Foto:
www.skolachrbta.sk,
Mgr. Daniela Biščová

POĎAKOVANIE

Členky OZ PŠaV na Slovensku pri **SOŠ Pruské** ďakujú vedeniu Odborového zväzu pracovníkov školstva a vedy na Slovensku za presadenie návrhu na zníženie úväzkov vychovávateľov v školských internátoch v novom nariadení vlády SR, ktoré ustanovuje rozsah priamej výchovno-vzdelávacej činnosti od 1. septembra 2019.

Zároveň ďakujú pani **Mgr. Veronike Stuhlovej**, podpredsedníčke Rady základných organizácií OZ PŠaV na Slovensku, Združenie stredného školstva v krajoch BB, TN, ZA, a **Mgr. Jane Stranovskej**, ktoré predložili argumenty do návrhu na zníženie úväzku vychovávateľov v školských internátoch na 28 hodín.

Poďakovanie patrí i pani **PaedDr. Eve Klikáčovej**, špecialistke zväzu, za presadzovanie tohto návrhu.

Blahoželáme

Letné dni tohto roka priniesli našej kolegyni **Ing. Dane Peťkovej** krásne životné jubileum.

Prajeme jej do ďalších rokov iba pekné dni plné zdravia, lásky, spokojnosti a pohody.

POĎAKOVANIE

Odborový zväz pracovníkov školstva a vedy na Slovensku v mene všetkých svojich bývalých a terajších členov a kolegov vyslovuje poďakovanie **JUDr. Rastislavovi Bajánkovi**, ktorý pôsobil od roku 1990 ako právny poradca predsedu zväzu a právnik pre Bratislavský, Trnavský a Nitriansky kraj. Svojimi odbornými vedomosťami a sociálnym cítením pomohol mnohým členom s ich individuálnymi právnymi problémami, odborovým organizáciám pri výkone odborovej činnosti u za-

mestnávateľa a všetkým zamestnancom školstva presadzovaním ich oprávnených záujmov v rámci legislatívneho procesu. JUDr. Bajánek od 1. júla 2019 ukončil svoju činnosť z dôvodu odchodu do dôchodku, čím začal ďalšiu etapu svojho života, v ktorej mu prajeme veľa zdravia, šťastia, elánu a želáme mu, aby sa mu vrátilo aspoň toľko dobra, koľko venoval našim členom pri riešení ich problémov. Ešte raz vyslovujeme veľké

ĎAKUJEME!

Aktuálne o školstve

Zamestnanci získajú možnosť požiadať o športové poukazy pre deti

Zamestnanci budú mať možnosť požiadať o príspevok na pravidelnú športovú činnosť dieťaťa od zamestnávateľa. Jeho výška má byť limitovaná na 55 percent oprávnených výdavkov zamestnanca, najviac však v sume 275 eur za rok pre zamestnanca. Návrh na doplnenie Zákonníka práce z dielne SNS poslanci Národnej rady (NR) SR schválili dňa 18. 9. 2019.

Za oprávnené výdavky sa budú považovať výlučne výdavky na športovanie dieťaťa zamestnanca v športovej organizácii zapísanej v registri právnických osôb v športe.

Podľa novely môže byť príspevok po-

skytnutý zamestnancovi, ktorého pracovný pomer u zamestnávateľa trvá nepretržite najmenej 24 mesiacov. Zamestnancovi, ktorý má dohodnutý pracovný pomer na kratší pracovný čas, by sa mala najvyššia suma príspevku na športovú činnosť dieťaťa za kalendárny rok znížiť v pomere zodpovedajúcom kratšiemu pracovnému času. Príspevok by podľa poslancov mal byť poskytnutý aj zamestnancom pri výkone práce vo verejnom záujme. Motiváciou zamestnávateľa k poskytnutiu tohto príspevku zamestnancovi je jeho oslobodenie od platenia daní a odvodov zamestnancom aj zamestná-

vateľom, uvádzajú predkladatelia. Tento nástroj tak má byť finančne efektívnejším spôsobom odmeny ako priama finančná odmena, ktorá podlieha plateniu daní a odvodov. Počíta sa s tým, že príspevok má patriť v plnej výške medzi daňové náklady zamestnávateľa.

Príspevok sa má vzťahovať na dieťa zamestnanca, ktoré dovŕšilo najviac 18 rokov v kalendárnom roku, za ktorý zamestnanec žiada o príspevok a je osobou s príslušnosťou k športovej organizácii najmenej počas šiestich mesiacov.

Zdroj: TASR

Prehľad o zamestnancoch a mzdových prostriedkoch
na verejných vysokých školách za 1. polrok 2019

Ukazovateľ	Merná jedn.	Skutočnosť k 30. 6. 2018	Percentuálny podiel na MF	Skutočnosť k 30. 6. 2019	Porovnanie		Percentuálny podiel na MF
					rozdiel	%	
	€						
PEPZ	osoby	20 590	x	20 522	-68	99,67	x
MPC	€	150 778 285	100,00	167 909 626	17 131 341	111,36	100,00
Tarifné platy	€	90 698 766	60,15	105 263 354	14 564 588	116,06	62,69
Náhrady mzdy	€	10 876 186	7,21	11 692 299	816 113	107,50	6,96
Nadčasy	€	657 854	0,44	848 198	190 344	128,93	0,51
Príplatok za riadenie	€	1 381 561	0,92	1 465 411	83 850	106,07	0,87
Osobné príplatky	€	20 799 317	13,79	20 842 338	43 021	100,21	12,41
Ostatné príplatky	€	1 105 893	0,73	1 371 622	265 729	124,03	0,82
Jubilejné odmeny	€	207 973	0,14	323 655	115 682	155,62	0,19
Osobný plat	€	4 856 520	3,22	4 812 594	-43 926	99,10	2,87
Odmeny	€	20 166 012	13,37	21 208 638	1 042 626	105,17	12,63
Priemerný mesačný plat	€	1 220,48	x	1 363,24	142,76	111,70	x

Zdroj: CVTI SR, Spracovala: Ing. Tatjana Koperová

Porovnanie priemernej mzdy (€) na verejných vysokých školách
za 1. polrok 2018 a 1. polrok 2019

	priemerná mzda		rozdiel (€)
	I. polrok 2018	I. polrok 2019	
Vysokoškolské vzdelávanie	1 222,62	1 359,12	136,5
Výskum a vývoj	1 410,72	1 591,38	180,7
Študentské domovy	760,95	906,74	145,8
Študentské jedálne	754,41	861,93	107,5
Vysoká škola spolu	1 220,48	1 363,24	142,8
Vysokoškolskí učitelia	1 538,46	1 681,15	142,7
Profesor	2 258,91	2 419,65	160,7
Docent	1 713,19	1 863,92	150,7
Odborný asistent	1 295,43	1 429,87	134,4
Asistent	1 161,77	1 315,59	153,8
Lektor	1 038,28	1 142,45	104,2
Výskumní a umeleckí zamestnanci	1 270,11	1 435,98	165,9
Nepedagogickí zamestnanci VŠ	894,79	1 030,01	135,2
Odborní zamestnanci	943,28	1 064,62	121,3
Administratívni zamestnanci	1 142,86	1 281,79	138,9
Prevádzkoví zamestnanci	631,39	766,98	135,6
Zamestnanci študentských domovov	757,04	906,48	149,4
Zamestnanci študentských jedální	750,32	864,68	114,4

Zdroj: CVTI SR, Spracovala: Ing. Tatjana Koperová

Porovnanie priemerného platu pedagogických zamestnancov
s priemerným platom v krajoch za rok 2018

Kraj/€	priemerný plat
Bratislavský kraj	1 532,0
materská škola <i>index k priemernej mzde</i>	957,5 62,5
základná škola <i>index k priemernej mzde</i>	1 263,6 82,5
gymnázia <i>index k priemernej mzde</i>	1 263,5 82,5
SOŠ <i>index k priemernej mzde</i>	1 231,4 80,4
konzervatóriá <i>index k priemernej mzde</i>	1 091,6 71,3
ZUŠ <i>index k priemernej mzde</i>	1 063,2 69,4
špeciálne školy <i>index k priemernej mzde</i>	1 153,2 75,3
centrá voľného času <i>index k priemernej mzde</i>	1 127,1 73,6
školský klub detí <i>index k priemernej mzde</i>	882,9 57,6
školské internáty <i>index k priemernej mzde</i>	1 069,8 69,8
školské stravovanie <i>index k priemernej mzde</i>	654,1 42,7

Kraj/€	priemerný plat
Trenčiansky kraj	1 094,0
materská škola <i>index k priemernej mzde</i>	913,9 83,5
základná škola <i>index k priemernej mzde</i>	1 197,5 109,5
gymnázia <i>index k priemernej mzde</i>	1 260,7 115,2
SOŠ <i>index k priemernej mzde</i>	1 208,1 110,4
konzervatóriá <i>index k priemernej mzde</i>	0,0 0,0
ZUŠ <i>index k priemernej mzde</i>	1 017,4 93,0
špeciálne školy <i>index k priemernej mzde</i>	1 224,4 111,9
centrá voľného času <i>index k priemernej mzde</i>	1 023,1 93,5
školský klub detí <i>index k priemernej mzde</i>	864,1 79,0
školské internáty <i>index k priemernej mzde</i>	1 137,9 104,0
školské stravovanie <i>index k priemernej mzde</i>	583,8 53,4

Kraj/€	priemerný plat
Trnavský kraj	1 114,0
materská škola <i>index k priemernej mzde</i>	935,3 84,0
základná škola <i>index k priemernej mzde</i>	1 189,7 106,8
gymnázia <i>index k priemernej mzde</i>	1 224,7 109,9
SOŠ <i>index k priemernej mzde</i>	1 168,7 104,9
konzervatóriá <i>index k priemernej mzde</i>	1 008,9 90,6
ZUŠ <i>index k priemernej mzde</i>	1 012,0 90,8
špeciálne školy <i>index k priemernej mzde</i>	1 204,1 108,1
centrá voľného času <i>index k priemernej mzde</i>	1 021,0 91,7
školský klub detí <i>index k priemernej mzde</i>	836,4 75,1
školské internáty <i>index k priemernej mzde</i>	1 021,4 91,7
školské stravovanie <i>index k priemernej mzde</i>	588,6 52,8

Kraj/€	priemerný plat
Nitriansky kraj	1 034,0
materská škola <i>index k priemernej mzde</i>	905,6 87,6
základná škola <i>index k priemernej mzde</i>	1 157,7 112,0
gymnázia <i>index k priemernej mzde</i>	1 187,7 114,9
SOŠ <i>index k priemernej mzde</i>	1 209,1 116,9
konzervatóriá <i>index k priemernej mzde</i>	1 142,8 110,5
ZUŠ <i>index k priemernej mzde</i>	987,9 95,5
špeciálne školy <i>index k priemernej mzde</i>	1 170,6 113,2
centrá voľného času <i>index k priemernej mzde</i>	1 068,9 103,4
školský klub detí <i>index k priemernej mzde</i>	840,1 81,2
školské internáty <i>index k priemernej mzde</i>	1 075,3 104,0
školské stravovanie <i>index k priemernej mzde</i>	582,9 56,4

Kraj/€	priemerný plat
Žilinský kraj	1 088,0
materská škola <i>index k priemernej mzde</i>	908,7 83,5
základná škola <i>index k priemernej mzde</i>	1 199,3 110,2
gymnázia <i>index k priemernej mzde</i>	1 190,2 109,4
SOŠ <i>index k priemernej mzde</i>	1 212,0 111,4
konzervatóriá <i>index k priemernej mzde</i>	1 119,4 102,9
ZUŠ <i>index k priemernej mzde</i>	1 024,1 94,1
špeciálne školy <i>index k priemernej mzde</i>	1 156,7 106,3
centrá voľného času <i>index k priemernej mzde</i>	1 037,2 95,3
školský klub detí <i>index k priemernej mzde</i>	839,7 77,2
školské internáty <i>index k priemernej mzde</i>	992,4 91,2
školské stravovanie <i>index k priemernej mzde</i>	574,7 52,8

Kraj/€	priemerný plat
Prešovský kraj	928,0
materská škola <i>index k priemernej mzde</i>	921,2 99,3
základná škola <i>index k priemernej mzde</i>	1 228,5 132,4
gymnázia <i>index k priemernej mzde</i>	1 234,0 133,0
SOŠ <i>index k priemernej mzde</i>	1 267,2 136,6
konzervatóriá <i>index k priemernej mzde</i>	0,0 0,0
ZUŠ <i>index k priemernej mzde</i>	1 112,8 119,9
špeciálne školy <i>index k priemernej mzde</i>	1 291,5 139,2
centrá voľného času <i>index k priemernej mzde</i>	1 011,8 109,0
školský klub detí <i>index k priemernej mzde</i>	850,9 91,7
školské internáty <i>index k priemernej mzde</i>	1 114,8 120,1
školské stravovanie <i>index k priemernej mzde</i>	594,1 64,0

Kraj/€	priemerný plat
Banskobystrický kraj	1 023,0
materská škola <i>index k priemernej mzde</i>	915,3 89,5
základná škola <i>index k priemernej mzde</i>	1 167,6 114,1
gymnázia <i>index k priemernej mzde</i>	1 161,2 114,1
SOŠ <i>index k priemernej mzde</i>	1 174,9 114,8
konzervatóriá <i>index k priemernej mzde</i>	1 043,6 102,0
ZUŠ <i>index k priemernej mzde</i>	1 007,3 98,5
špeciálne školy <i>index k priemernej mzde</i>	1 156,9 113,1
centrá voľného času <i>index k priemernej mzde</i>	1 057,2 103,3
školský klub detí <i>index k priemernej mzde</i>	851,4 83,2
školské internáty <i>index k priemernej mzde</i>	1 122,2 109,7
školské stravovanie <i>index k priemernej mzde</i>	592,0 57,9

Kraj/€	priemerný plat
Košický kraj	1 110,0
materská škola <i>index k priemernej mzde</i>	928,7 83,7
základná škola <i>index k priemernej mzde</i>	1 219,6 109,9
gymnázia <i>index k priemernej mzde</i>	1 232,3 111,0
SOŠ <i>index k priemernej mzde</i>	1 214,6 109,4
konzervatóriá <i>index k priemernej mzde</i>	989,5 89,1
ZUŠ <i>index k priemernej mzde</i>	1 053,9 94,9
špeciálne školy <i>index k priemernej mzde</i>	1 252,0 112,8
centrá voľného času <i>index k priemernej mzde</i>	1 088,2 98,0
školský klub detí <i>index k priemernej mzde</i>	849,1 76,5
školské internáty <i>index k priemernej mzde</i>	1 154,7 104,0
školské stravovanie <i>index k priemernej mzde</i>	591,2 53,3

Porovnanie priemernej mzdy v regionálnom školstve za 1. polrok 2018 a 1. polrok 2019

Zariadenie	priemerná mzda		rozdiel	priemerná mzda		rozdiel	priemerná mzda		priemerná mzda		rozdiel	
	I. polrok 2018	I. polrok 2019		I. polrok 2018	I. polrok 2019		I. polrok 2018	I. polrok 2019	I. polrok 2018	I. polrok 2019		
Základné školy	1 164,10	1 287,20	123,10	1 022,40	1 134,20	111,80	602,90	721,70	118,80	1 042,70	1 165,40	122,70
Gymnázia	1 184,40	1 327,20	142,80	962,70	1 112,80	150,10	626,80	747,00	120,20	1 065,00	1 204,10	139,10
SOŠ	1 174,10	1 311,90	137,80	958,10	1 126,80	168,70	680,90	806,80	125,90	1 041,30	1 174,60	133,30
Konzervatória	1 034,90	1 162,80	127,90	1 200,70	1 232,70	32,00	731,20	856,40	125,20	980,70	1 108,10	127,40
Špeciálne školy	1 165,80	1 293,70	127,90	1 041,90	1 157,40	115,50	647,50	784,10	136,60	1 070,20	1 201,30	131,10
Materské školy	890,40	1 000,00	109,60	968,90	1 041,80	72,90	529,90	648,50	118,60	802,70	913,90	111,20
Špeciálne materské školy	994,70	1 097,80	103,10	903,50	1 267,70	364,20	573,30	717,60	144,30	927,60	1 046,20	118,60
ZUŠ	1 000,20	1 112,90	112,70	0,00	0,00	0,00	679,30	815,90	136,60	955,60	1 072,90	117,30
Jazykové školy	1 203,70	1 417,80	214,10	0,00	0,00	0,00	675,40	807,00	131,60	1 023,10	1 206,30	183,20
ŠKD	819,30	909,60	90,30	834,20	1 119,80	285,60	550,30	685,50	135,20	813,70	904,70	91,00
ŠKD pri SŠ	886,30	997,30	111,00	0,00	1 219,70	1 219,70	512,60	646,10	133,50	876,80	987,80	111,00
CVČ	999,20	1 116,40	117,20	0,00	0,00	0,00	628,40	753,20	124,80	868,60	985,30	116,70
Školské internáty	1 067,80	1 198,20	130,40	1 355,50	1 316,20	-39,30	604,50	760,70	156,20	838,00	980,60	142,60
Školské internáty pri SŠ	980,90	1 106,50	125,60	987,80	1 142,60	154,80	601,50	753,00	151,50	749,30	892,70	143,40
Diagnostické centrá	1 140,20	1 340,50	200,30	1 056,80	1 171,90	115,10	670,40	843,10	172,70	934,80	1 118,30	183,50
Reedukačné centrá	1 146,40	1 274,90	128,50	955,30	1 016,70	61,40	613,30	794,10	180,80	850,40	1 005,90	155,50
Liečebno-vých. sanatória	1 084,70	1 170,50	85,80	1 066,30	1 114,00	47,70	663,60	792,90	129,30	850,30	960,50	110,20
Centrá pri PpPPP	0,00	808,00	808,00	1 147,70	1 290,20	142,50	731,70	855,30	123,60	1 061,50	1 199,70	138,20
Centrá ŠpP	1 098,20	1 485,00	386,80	1 102,00	1 198,60	96,60	810,70	913,40	102,70	1 059,10	1 163,00	103,90
Školské stravovanie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	467,70	683,10	215,40	567,70	683,10	115,40
Školy v prírode	1 554,70	1 760,10	205,40	0,00	0,00	0,00	609,10	770,00	160,90	726,50	879,10	152,60
Strediská služieb škole	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	939,10	1 086,10	147,00	939,70	1 086,10	146,40
Strediská odb.praxe	1 116,70	1 204,30	87,60	0,00	0,00	0,00	710,30	865,30	155,00	899,90	1 018,30	118,40
Školské hospodárstvo	1 806,50	2 079,90	273,40	0,00	0,00	0,00	798,90	949,60	150,70	846,90	1 042,70	195,80
Spolu	1 081,80	1 202,00	120,20	1 084,80	1 201,00	116,20	597,44	717,98	120,54	934,80	1 054,80	120,00
Školy	1 166,80	1 295,50	128,70	1 014,60	1 134,10	119,50	630,98	753,20	122,22	1 045,90	1 173,30	127,40
MŠ, ZUŠ, ŠJ a ŠZ	911,30	1 018,90	107,60	1 117,40	1 232,00	114,60	571,48	691,46	119,98	773,50	886,80	113,30

Priemerná mzda v NH SR za I. – II. štvrtrok 2018 980,00 €
 Priemerná mzda v NH SR za I. – II. štvrtrok 2019 1 062,00 €

Prepočítav na Slovensku: Ing. Tatjana Koperová
 Zdroj: Centrum vedecko-technických informácií SR

Počet zamestnancov a priemerné mzdy v regionálnom školstve za 1. polrok 2019

zariadenie	PEPZ	z toho				z toho				priemerná mzda				
		pedag.	odborní	nepedag.	MP spolu	ped. a odb. zamest.	nepedag.	pedagogickí	odborní	nepedag.	Spolu			
Základné školy	45 538,8	35 355,5	512,8	9 670,5	318 414 762	276 541 822	41 872 940	1 287,20	1 134,20	721,70	1 165,40			
Gymnázia	7 074,2	5 556,5	25,0	1 492,7	51 106 383	44 415 764	6 690 619	1 327,20	1 112,80	747,00	1 204,10			
SOŠ	17 806,2	12 934,6	47,7	4 823,9	125 489 776	102 138 015	23 351 761	1 311,90	1 126,80	806,80	1 174,60			
Konzervatória	860,6	705,0	1,4	154,2	5 721 572	4 929 239	792 333	1 162,80	1 232,70	856,40	1 108,10			
Špeciálne školy	5 893,0	4 797,7	36,1	1 059,2	42 475 712	37 492 616	4 983 096	1 293,70	1 157,40	784,10	1 201,30			
Materské školy	22 556,9	16 931,8	87,6	5 537,5	123 689 140	102 142 745	21 546 395	1 000,00	1 041,80	648,50	913,90			
Špeciálne materské školy	509,2	433,4	4,5	71,3	3 196 059	2 889 083	306 976	1 097,80	1 267,70	717,60	1 046,20			
ZUŠ	6 174,8	5 327,6	0,0	847,2	39 721 479	35 574 152	4 147 327	1 112,90	0,00	815,90	1 072,90			
Jazykové školy	191,4	125,3	0,0	66,1	1 385 584	1 065 526	320 058	1 417,80	0,00	807,00	1 206,30			
ŠKD	5 287,4	5 168,3	2,0	117,1	28 702 352	28 220 753	481 599	909,60	1 119,80	685,50	904,70			
ŠKD pri SŠ	527,8	512,8	0,5	14,5	3 128 301	3 072 091	56 210	997,30	1 219,70	646,10	987,80			
CVČ	1 011,7	646,7	0,0	365,0	5 981 179	4 331 646	1 649 533	1 116,40	0,00	753,20	985,30			
Školské internáty	1 405,5	705,3	1,0	699,2	8 269 942	5 078 452	3 191 490	1 198,20	1 316,20	760,70	980,60			
Školské internáty pri SŠ	720,8	272,9	10,6	437,3	3 860 519	1 884 670	1 975 849	1 106,50	1 142,60	753,00	892,70			
Diagnostické centrá	171,5	82,9	17,8	70,8	1 150 426	792 293	358 133	1 340,50	1 171,90	843,10	1 118,30			
Reedukačné centrá	417,5	177,5	13,8	226,2	2 519 484	1 441 701	1 077 783	1 274,90	1 016,70	794,10	1 005,90			
Liečebno-vých. sanatória	145,7	50,6	16,7	78,4	839 609	466 652	372 957	1 170,50	1 114,00	792,90	960,50			
Centrá pri PpPPP	874,6	4,0	693,0	177,6	6 295 265	5 383 870	911 395	808,00	1 290,20	855,30	1 199,70			
Centrá ŠpP	589,1	8,0	499,3	81,8	4 110 657	3 662 361	448 296	1 485,00	1 198,60	913,40	1 163,00			
Školské stravovanie	13 970,5	0,0	0,0	13 970,5	57 262 035	0	57 262 035	0,00	0,00	683,10	683,10			
Školy v prírode	78,0	8,6	0,0	69,4	411 464	90 819	320 645	1 760,10	0,00	770,00	879,10			
Strediská služieb škole	94,6	0,0	0,0	94,6	616 489	0	616 489	0,00	0,00	1 086,10	1 086,10			
Strediská odb. praxe	54,5	24,6	0,0	29,9	332 937	177 709	155 228	1 204,30	0,00	865,30	1 018,30			
Školské hospodárstvo	24,4	2,0	0,0	22,4	152 590	24 959	127 631	2 079,90	0,00	949,60	1 042,70			
Spolu	131 978,7	89 831,6	1 969,8	40 177,3	834 833 716	664 554 773	173 016 778	1 202,00	1 201,00	717,98	1 054,80			
Školy								1 295,50	1 134,10	753,20	1 173,30			
MŠ, ZUŠ, ŠJ a ŠZ								1 018,90	1 232,00	691,46	886,80			

Priemerná mzda v NH SR za I. – II. štvrťrok 2018 je 980,00 EUR €

Priemerná mzda v NH SR za I. – II. štvrťrok 2019 je 1 062,00 EUR €

Prepočítý OZ PŠaV na Slovensku: Ing. Tatjana Koperová

Zdroj: Centrum vedecko-technických informácií SR

Porovnanie príplatkov v regionálnom školstve

príplatok	Platová trieda 4	do 31. 8. 2019	od 1. 9. 2019	od 1. 1. 2020
	Pracovná trieda 1			
TU	5 %	38,0 €	38,5 €	42,5 €
uvádzanie	4 %	30,5 €	31,0 €	34,0 €
profesijný rozvoj	6 %	37,0 €	40,5 €	44,5 €
	12 %	74,0 €	81,0 €	89,0 €
začínajúci	6 %	37,0 €	40,5 €	44,5 €

príplatok	Platová trieda 4	do 31. 8. 2019	od 1. 9. 2019	od 1. 1. 2020
	Pracovná trieda 2			
TU	5 %	41,0 €	41,0 €	45,5 €
uvádzanie	4 %	32,5 €	33,0 €	36,5 €
profesijný rozvoj	6 %	39,5 €	43,5 €	47,5 €
	12 %	79,0 €	87,0 €	95,0 €
začínajúci	6 %	39,5 €	43,5 €	47,5 €

príplatok	Platová trieda 5	do 31. 8. 2019	od 1. 9. 2019	od 1. 1. 2020
	Pracovná trieda 1			
TU	5 %	42,5 €	42,5 €	47,0 €
uvádzanie	4 %	34,0 €	34,0 €	37,5 €
profesijný rozvoj	6 %	41,0 €	45,0 €	49,5 €
	12 %	82,0 €	90,0 €	99,0 €
začínajúci	6 %	41,0 €	45,0 €	49,5 €

príplatok	Platová trieda 5	do 31. 8. 2019	od 1. 9. 2019	od 1. 1. 2020
	Pracovná trieda 2			
TU	5 %	45,0 €	45,5 €	50,0 €
uvádzanie	4 %	36,0 €	36,5 €	40,0 €
profesijný rozvoj	6 %	43,5 €	48,0 €	52,5 €
	12 %	87,0 €	96,0 €	105,0 €
začínajúci	6 %	43,5 €	48,0 €	52,5 €

príplatok	Platová trieda 6	do 31. 8. 2019	od 1. 9. 2019	od 1. 1. 2020
	Pracovná trieda 1			
TU	5 %	47,5 €	47,5 €	52,5 €
uvádzanie	4 %	38,0 €	38,0 €	42,0 €
profesijný rozvoj	6 %	46,0 €	50,0 €	55,0 €
	12 %	92,0 €	100,0 €	110,0 €
začínajúci	6 %	46,0 €	50,0 €	55,0 €

príplatok	Platová trieda 6	do 31. 8. 2019	od 1. 9. 2019	od 1. 1. 2020
	Pracovná trieda 2			
TU	5 %	50,5 €	51,0 €	56,0 €
uvádzanie	4 %	40,5 €	40,5 €	45,0 €
profesijný rozvoj	6 %	49,0 €	53,5 €	59,0 €
	12 %	98,0 €	107,0 €	118,0 €
začínajúci	6 %	49,0 €	53,5 €	59,0 €

príplatok	Platová trieda 7	do 31. 8. 2019	od 1. 9. 2019	od 1. 1. 2020
	Pracovná trieda 1			
TU	5 %	51,5 €	52,0 €	57,0 €
uvádzanie	4 %	41,5 €	41,5 €	46,0 €
profesijný rozvoj	6 %	50,0 €	54,5 €	60,0 €
	12 %	100,0 €	109,0 €	120,0 €
začínajúci	6 %	50,0 €	54,5 €	60,0 €

príplatok	Platová trieda 7	do 31. 8. 2019	od 1. 9. 2019	od 1. 1. 2020
	Pracovná trieda 2			
TU	5 %	55,0 €	55,5 €	61,0 €
uvádzanie	4 %	44,0 €	44,5 €	49,0 €
profesijný rozvoj	6 %	53,5 €	58,5 €	64,0 €
	12 %	107,0 €	117,0 €	128,0 €
začínajúci	6 %	53,5 €	58,5 €	64,0 €

TU – príplatok za výkon špecializovanej činnosti triedneho učiteľa

uvádzanie – príplatok za výkon špecializovanej činnosti uvádzajúceho pedagogického alebo odborného zamestnanca

profesijný rozvoj – príplatok za profesijný rozvoj

začínajúci – príplatok začínajúceho pedagogického a odborného zamestnanca

DO VAŠEJ KNIŽNICE
Z VYDAVATEĽSTVA GRADA

príplatok	Platová trieda 8	do 31. 8. 2019	od 1. 9. 2019	od 1. 1. 2020
	Pracovná trieda 1			
TU	5 %	58,0 €	58,0 €	64,0 €
uvádzanie	4 %	46,0 €	46,5 €	51,0 €
profesijný rozvoj	6 %	56,0 €	61,0 €	67,5 €
	12 %	112,0 €	122,0 €	135,0 €
začínajúci	6 %	56,0 €	61,0 €	67,5 €

príplatok	Platová trieda 8	do 31. 8. 2019	od 1. 9. 2019	od 1. 1. 2020
	Pracovná trieda 1			
TU	5 %	61,5 €	62,0 €	68,0 €
uvádzanie	4 %	49,5 €	49,5 €	54,5 €
profesijný rozvoj	6 %	59,5 €	65,5 €	72,0 €
	12 %	119,0 €	131,0 €	144,0 €
začínajúci	6 %	59,5 €	65,5 €	72,0 €

príplatok	Platová trieda 9	do 31. 8. 2019	od 1. 9. 2019	od 1. 1. 2020
	Pracovná trieda 1			
TU	5 %	64,5 €	65,0 €	71,5 €
uvádzanie	4 %	52,0 €	52,0 €	57,5 €
profesijný rozvoj	6 %	62,5 €	68,5 €	75,5 €
	12 %	125,0 €	137,0 €	151,0 €
začínajúci	6 %	62,5 €	68,5 €	75,5 €

príplatok	Platová trieda 9	do 31. 8. 2019	od 1. 9. 2019	od 1. 1. 2020
	Pracovná trieda 2			
TU	5 %	69,0 €	69,5 €	76,5 €
uvádzanie	4 %	55,5 €	55,5 €	61,0 €
profesijný rozvoj	6 %	67,0 €	73,0 €	80,5 €
	12 %	134,0 €	146,0 €	161,0 €
začínajúci	6 %	67,0 €	73,0 €	80,5 €

Spracovala: RNDr. Ingrid Gamčíková

TU – príplatok za výkon špecializovanej činnosti triedneho učiteľa**uvádzanie** – príplatok za výkon špecializovanej činnosti uvádzajúceho pedagogického alebo odborného zamestnanca**profesijný rozvoj** – príplatok za profesijný rozvoj**začínajúci** – príplatok začínajúceho pedagogického a odborného zamestnanca**Kúzelná trieda,
príbeh pokračuje**Pospíšilová Zuzana,
Trstňan Drahomír

Možno to zatiaľ netušíte, ale školy sú plné dobrých víl. A nielen rozprávkové školy, ale aj tie skutočné. To, či sa v novom rozprávaní o kúzelní triede znova stretnete s Jazmínou Bielou, nie je úplne isté, môžete si však byť istí, že aj tentoraz to bude dobrodružný príbeh plný kúziel, ktorý vám pomôže zlepšiť sa v čítaní. Krátke kapitoly s krásnymi ilustráciami prečítate raz-dva a môžete tak prekvapiť rodičov i pani učiteľku.

ISBN: 978-80-8090-016-8

Formát/strán: 165x215, 72 strán

Cena: 7,99 €**Tajný život
mäsožravých rastlín**Trionfettiová Rossella,
Finová Elena

Mäsožravé rastliny sú, celkom bez pochyb, tou skupinou rastlín, ktorá deti fascinuje. A niet sa čo čudovať. Táto kniha im jednoduchým a zábavným spôsobom predstaví všetky aspekty života mäsožravých rastlín, a to vrátane návodu na ich pestovanie.

Prvý, kto sa mäsožravými rastlinami podrobne zaoberal a rozpoznal ich osobitosť, bol Charles Darwin. Preto je práve on – v obleku superhrdinu- sprievodcom tejto knihy. On a jeho popletený asistent vám o tejto najkurióznnejšej skupine rastlín predložia mix vedeckých a historických údajov a nekonečné množstvo zaujímavostí.

ISBN: 978-80-8090-043-4

Formát/strán: 227x320, 48 strán

Cena: 11,49 €**Hasičské rozprávky**Pospíšilová Zuzana,
Pospíchal Jozef

Hasiči sú hrdinovia priam rozprávkoví. Vždy sa snažia vyriešiť aj ten najhorúcejší problém, a preto si zaslúžia svoju vlastnú knihu. V napínavých i veselých Hasičských rozprávkach má svoje miesto oheň i voda a všetko, čo s nimi súvisí. Dvadsať originálnych príbehov, v ktorých sa to hemží vodníkmi a hasičskými autami, deťom pripomenie, že oheň je síce dobrý sluha, ale zlý pán. Hasiči sú tu, aby nás chránili pred ohňom. Vedeli ste však, že prvým hasičom bol vodník Vodička? Budete sa čudovať, kto všetko pri hasení požiaru priloží ruku k dielu. S ohňom si vedia poradiť aj zvieratká alebo jedna veľmi odvážna princezná. A kto má na svedomí všetky požiare v tejto knihe? Dajte si pozor napríklad na čertov a škriatka Ohnivca. Veselé čítanie!

ISBN: 978-80-8090-013-7

Formát/strán: 166x243, 120 strán

Cena: 10,99 €

Dôchodková gramotnosť pracovníkov v školstve

ABSTRACT:

Pavelka L., 2019: Pension literacy of workers in education

Pension literacy should be a part of the financial literacy of every responsible individual in our society if they does not want to be dependent only on retirement from the state in their old age. The basic focus of this area is to become acquainted with the principle of calculating old-age pensions paid by the Social Insurance Agency. This article also points out the strategy of functioning and risks of pension savings in the second and third pillars. At the same time, it also suggest some sketches for implementing social insurance products.

Keywords: pension savings, personal wage point, pension funds, pension annuity.

Súčasťou finančnej gramotnosti jednotlivcov by malo byť aj poznanie spôsobu výpočtu predpokladaného starobného dôchodku po skončení pracovného pomeru. Obavy zo slabého dôchodkového zabezpečenia v starobe týkajúce sa pracovníkov v školstve často pramenia z neznalosti dôchodkovej problematiky. Jednoduchú pomôcku pre výpočet budúceho dôchodku pritom uvádza na svojej webovej stránke Sociálna poisťovňa vo forme elektronického formulára s pokynom na jeho vyplnenie. Venovať pozor-

nosť finančnému zabezpečeniu v starobe by mali predovšetkým zamestnanci v rezorte školstva, ktorí nezarábajú viac ako 1,25-násobok priemernej mzdy na Slovensku. Práve táto hranica priemerného ročného príjmu pred dvoch rokov sa počíta v plnej výške do výpočtu starobného dôchodku. Zamestnanec by si mal vo vlastnom záujme porovnávať dosiahnutý príjem uvedený v zúčtovaní za uplynulý rok,

ktoré mu vystavuje zamestnávateľ. Ak sa chce zamestnanec, ktorý ešte nepoberá dôchodok, dozvedieť, na akú penziu za tento jediný uplynulý rok 2018 zarobil, ide o celkom jednoduchý výpočet:

Všeobecný vymeňovací základ v SR za rok 2016 predstavoval 10 944 eur. Svoj dosiahnutý príjem preto dá do pomeru s týmto údajom. Tomu, kto zarobil v roku 2018 presne 10 944 eur brutto, predstavuje jeho osobný mzdový bod (OMB) vo výške 1,00. Do výpočtu ešte vstupuje aktuálna dôchodková jednotka, ktorá t. č. predstavuje 12,665 7. To znamená, že zamestnanec za rok 2018 zarobil v dnešných cenách na budúcu penziu vo výške 12,665 7 eura. Tento výpočet je zjednodušený, pretože ten, kto v roku 2018 zarobil viac ako 1,25-násobok priemernej mzdy, bude OMB nad touto hranicou redukovaný koeficientom 0,68. To znamená, že v rámci vynútenej solidarity sa poskladá na skromné zvýšenie vypočítavaného dôchodku tým, ktorí zarábali menej, ako predstavuje priemerná mzda v SR. Každý odpracovaný rok sa počíta od roku 1984 samostatne a ten, kto kedysi zarábala nadpriemerne a dnes podpriemerne, si rokmi s lepšími zárobkami vykompenzuje roky, keď zarábala menej ako priemer. Pri výpočte starobných penzií sa pritom berie celková doba počnúc štúdiom, vojenskou službou alebo materskou dovolenkou. Systém výpočtu je pomerne jednoduchý, ale z pohľadu miery solidarity nespravodlivý voči tým, ktorí napríklad zarábali 1,50-násobok priemernej mzdy. Ich priemerný osobný mzdový bod je v tomto prípade krátený: $(1,50 - 1,25) \times 0,68 = 0,25 \times 0,68 = 0,17$. Krátenie OMB pri výpočte priemerného OMB má potom vplyv na zníženie prvotnej vypočítanej penzie.

Pracovníci v školstve až na výnimky patria medzi nižšiu strednú triedu obyvateľstva, pre ktorú nie je výhodné byť sporiťom v 2. pilieri dôchodkového sporenia, pretože odkladanie časti odvodov poisťného na súkromné účty sa vyplatí len tým, ktorí nadštandardne zarábajú. Každý, kto v roku 2018 zarobil celkovo menej ako 12 156 eur, dosiahol z celoslovenského pohľadu podpriemerný príjem, čo znamená v prípade pokračovania tohto trendu aj víziu podpriemerného dôchodku. Od roku 2013 sa do výpočtu penzií započítavajú aj práce na dohodu o vykonaní práce alebo o pracovnej činnosti pre iného

zamestnávateľa. Z nich sa tiež platia odvody do poisťných fondov. Takéto zväčša nepravidelné príjmy preto pomôžu zamestnancom v budúcnosti zlepšiť parametre vypočítaného dôchodku. Ten však, samozrejme, nemusí stačiť na pokrytie životných nákladov najmä v prípade, že pracovník nežije v manželskom zväzku alebo nie je vdovec či vdova s nárokom na prílušný pozostalostný dôchodok.

Veľa pracovníkov v školstve poberá súbežne starobný dôchodok aj plat alebo mzdu v nádeji, že sa im to zohľadní pri každoročnom prepočítavaní penzie. V skutočnosti ide pritom o symbolické zvýšenie vyplácaného dôchodku, pretože pri súbehu mzdy (platu) vo výške okolo 1 000 eur mesačne bude zvýšenie penzie pri takto odpracovanom celom roku predstavovať iba 6,34 eura mesačne. Ak si uvedomíme, že slovenskí seniori sú v štatistikách o dĺžke poberania dôchodku, strednej dĺžke života aj života v zdraví na chvoste medzinárodných rebríčkov, mal by súbeh penzie a práce voliť iba ten dôchodca, ktorý je naozaj zdravý a práca pre neho znamená oveľa viac ako iba doplnkový príjem od rodinného rozpočtu.

Výrazné prilepšenie k penzii netreba očakávať ani od III. piliera dôchodkového sporenia. Doplnkové dôchodkové sporenie na Slovensku neplní očakávané funkcie vinou častých zmien a osekávania jeho daňových úľav za uplynulú dekádu svojej histórie.

Sporitelia v doplnkovom dôchodkovom sporení (DDS) nedávno dostali výpisy svojich účtov s pomerne podrobnými údajmi a odhadmi budúcich úspor pri zachovaní doterajšieho objemu príspevkov zasielaných zamestnávateľmi na účet sporiteľov. Budúce očakávania môžu byť skreslené najmä v prípadoch konzervatívnych sporiteľov v dlhosporných fondoch, ak by v budúcich rokoch došlo k rastu úrokov, ktoré by sa podpisali pod pokles hodnoty podielových jednotiek, v ktorých sa odkladaný kapitál vycíslil.

Fondy DDS vlni zväčša vykázali svojim klientom straty, ktoré správčovské spoločnosti v zasielaných výpisoch diskkrétne zahmlili v množstve informácií. Rovnako sa nepochváľili ani tým, že napriek znehodnoteniu úspor odkladaných na starobu si za svoju prácu vyúčtovali celé spektrum vysokých poplatkov s výnimkou ich podielu na zisku. Tie sú neadekvátne súčasnej situácii v oblasti investovania do dlhopisov, pretože väčšina štátnych cenných papierov krajín eurozóny vykazuje mínusové alebo len symbolické úroky. Poplatky sú tak vyššie ako výnosy, ktoré môže konzervatívny sporiteľ očakávať.

V budúcnosti budú musieť vo výpisoch sporiteľom viac informácií uvádzať aj dôchodkové správčovské spoločnosti 2. piliera (DSS), ktoré, paradoxne, zatiaľ takúto povinnosť nemajú, hoci objem nimi spravovaných úspor je oveľa väčší ako v DDS. Fondy DSS sú z pohľadu potenciálu zhodnocovať peniaze sporiteľov v porovnaní s DDS oveľa výhodnejšie pod podmienkou, že sporiteľ sa rozhodol pre rizikovejšiu stratégiu investovania v rámci akciových trhov. Akciové fondy sú z dlhodobého pohľadu výkonnejšie a v prípade, že nedôjde k masívnym poklesom na kapitálových trhoch, si lepšie poradia aj s postupným znehodnocovaním úspor infláciou.

Vytúžená penzijná renta po dlhých rokoch sporenia môže mať, bohužiaľ, trpkú príchuť. Na vlastnej koži sa o tom presvedčili dôchodkoví sporitelia v Spojenom kráľovstve aj Rakúsku. Model výplaty povinnej zakúpenej penzijnej renty má viacero úskalí. Jej zakúpenie v životnej poisťovni je spojené so skrytými vysokými poplatkami a s rizikom, že sa vyplácaná mesačná renta v priebehu rokov infláciou znehodnotí. Nehovoriac o hrozbe bankrotu alebo reštrukturalizácie životných poisťovní, ktoré dostali povolenie na ich vyplácanie. Viaceré občianske združenia v Európe kritizujú, že štáty by mali dôkladnejšie preverovať hospodárenie správčovských spoločností, aj keď ich majetok je oddelený od kapitálu určeného

na výplatu garantovaných mesačných dôchodkov.

Slovenskí penzijní sporitelia si však zatiaľ z príliš veľkého počtu životných poisťovní, ktorým by mohli dôverovať, príliš vyberať nemôžu. Dôležitá je najmä ich solventnosť a schopnosť plniť si záväzky sporiteľom, ktorí sa stali seniorami a majú nárok na rentu. Príležitosť získať licenciu na predaj životných poisťovní preto dostali iba najväčší hráči v oblasti finančných služieb. Najmä preto, aby sporitelia nedopadli podobne ako tí, ktorí si dobrovoľne platili poisťky v Rapid Life, ktorá nedávno zbankrotovala. V tomto prípade nešlo našťastie o peniaze pochádzajúce z DDS. Mnohí sporitelia v DDS si pre nevýhodne nastavené podmienky rentu nechcú zakúpiť vôbec a peniaze radšej nechávajú svojim deťom v dedičskom konaní.

Záver

Pedagogickí aj nepedagogickí zamestnanci v slovenskom školstve v pomere k priemernej mzde v ekonomike zarábajú menej, ako je to v ČR, Maďarsku, Slovinsku, nehovoriac o starých členských štátoch EÚ. Valorizácia tarifných plátov ide často na úkor krátenia osobných príplatkov. Podľa údajov Štatistického úradu SR sa v našej ekonomike za uplynulý rok 2018 zvýšili mzdy a platy o 5,8 %. Pretože sa z pohľadu daní nezvyšovalo týmto tempom nezdaniteľné minimum, podstatnú časť väčších pracovných príjmov uvedení na výplatnej páske pohltilo väčšie daňovo-odvodové zaťaženie.

Najmä stredná a mladá generácia pracovníkov v školstve by sa nemala spoliehať výlučne na dôchodok, ktorý dostane v starobe od štátu a penzijných fondov 2. a 3. piliera. Výpočet dôchodkovej renty v oboch súkromných pilieroch je výhodné pre správčovské spoločnosti. Zároveň je odôvodnené predpokladať, že peniaze odkladané na starobu sa nedajú zhodnocovať tak, aby výnosy z nich po odpočte správčovských poplatkov boli vyššie, ako predstavuje inflácia. Nehovoriac o tom, že náklady na sociálnu starostlivosť rastú oveľa rýchlejšie ako oficiálna mie-

ra inflácie a čoraz väčší podiel finančného bremena starostlivosti o seniorov treba platiť z vlastného vrecka. Úlohou odborov v tejto veci je vyvíjať tlak na zlepšenie parametrov dôchodkového sporenia z pohľadu súčasných vysokých poplatkov a absolútne nedostatočných daňových stimulov zo strany štátu pre zamestnancov. Iniciatívu treba vyvinúť aj v oblasti komerčného poistenia v nesebestačnosti vrátane jeho daňového odpočtu u zamestnancov. V opačnom prípade bude musieť Slovensko počítať s čoraz početnejšou armádou seniorov, ktorí napriek desiatkam rokov odpracovaným v školstve budú z pohľadu sociálneho statusu živiť na okraji spoločnosti.

doc. Ing. Ľuboš Pavelka, PhD.,
Obchodná fakulta Ekonomickej
univerzity v Bratislave
Foto: Samphotstock

Internetové zdroje:

<https://www.financnykompas.sk/docho-dok-3-pilier>
<https://www.dsspabk.sk/media/1626048/sprievodn%C3%BD-list-k-dss-v%C3%BDpisu.pdf>
<https://www.expertnafinancie.sk/blog/kolko-zarobili-fondy-v-druhom-pilieri-v-roku-2018-170>
<https://financniodbornici.sk/2019/02/25/kto-sa-nechce-prizerat-ako-jeho-uspory-stracaju-na-hodnote-mal-by-zacat-pravidelne-investovat/>
<https://financniodbornici.sk/2017/11/24/tajomstvo-s-nazvom-pravidelne-investovanie/>
<https://www.socpoist.sk/kalkulacka-na-informativny-vypocet-dochodku-azx/59319s>
https://slovak.statistics.sk/wps/portal/exit/products/informationmessages/inf_sprava_detail/35bc35

ABSTRAKT:

Pavelka Ľ., 2019: Dôchodková gramotnosť pracovníkov v školstve

Dôchodková gramotnosť by mala byť súčasťou finančnej gramotnosti každého zodpovedného jednotlivca v našej spoločnosti, ak nechce byť odkázaný v starobe len na dôchodok od štátu. Základom poznatkov v tejto oblasti je oboznámenie sa s princípom výpočtu starobných dôchodkov vyplácaných Sociálnou poisťovňou. Článok zároveň poukazuje na stratégiu fungovania a riziká dôchodkového sporenia v druhom a treťom pilieri. Zároveň tiež predkladá námety na implementáciu poisťných produktov na zlepšenie súčasného stavu.

Kľúčové slová: dôchodkové sporenie, osobný mzdový bod, dôchodkové fondy, penzijná renta, poistenie v nesebestačnosti

Recenzovali: M. Mikluš, I. Šoš

Využitie predstavivosti, vizualizácie a zmyslov pri písaní textov a čítaní úryvkov

ABSTRACT:

Koničková J., 2019: *Verwendung der Vorstellungsfähigkeit, Sichtbarmachung und der Sinne bei dem Textschreiben und bei dem Lesen der Lestücke.*

Der Beitrag analysiert die Strategien und Aktivitäten, die man an den Unterrichtsstunden mit den Schülern machen kann, damit sie besser die Lertexte begreifen könnten. Es geht vor allem um die Strategien der Vorstellungsfähigkeit, die der Sinne benutzt, und bildet die Beziehung zu den Schriftwerken. Auch das Zeichnen und das Gespräch helfen den Schülern die Schriftwerke zu begreifen. Die im Beitrag beschriebenen Strategien helfen den Schülern nicht nur die Vorstellungsfähigkeit zu entwickeln, sondern stimulieren auch zu eigener Schaffung.

Schlusswörter: Schüler, Text, Literatur, Vorstellungsfähigkeit, Schaffung.

V dnešnej dobe sú žiaci ovplyvnení najrozličnejšími technickými prostriedkami. Očarili ich, využívajú ich takmer celý deň a už si bez nich nevedia

Často premýšľam nad tým, ako im ju priblížiť, zhmotniť a preniesť jednotlivé verše do ich reálneho sveta. Podobná situácia nastáva vtedy, keď majú žiaci niečo písať. Väčšina z nich nevie, o čom by mali písať, a ďalším robí problém využiť nejaký umelecký prostriedok v texte. Niektorí sa zase nevedia ponoriť do vlastného sveta predstáv, fantázie a citov.

Stratégia vytvárania predstáv môže byť jednou z ciest, ako zmeniť tento pasívny prístup. Keď v priebehu čítania či písania zapájate všetky zmysly žiakov, vytvárate im vzťah k tomu, čo čítajú alebo píšú. Určite poznáte žiakov, ktorí síce fyzicky sedia v škole, ale ich myseľ lieta úplne niekde inde. Vďaka aktivitám, ktoré uvádzam nižšie, čítanie alebo písanie si viac užívajú, reálne ho prežívajú (nielen bezcieľne sedia v lavici) a existuje väčšia pravdepodobnosť, že prácu aj dokončia. Vďaka predstavivosti textom vdychujeme život. Čím viac detailov si žiaci predstavujú, tým lepšie si napríklad prečítané informácie zapamätávajú a aj dlhšie udržia

dá realizovať pri čítaní textu. Keď si v priebehu čítania vytvárajú v mysli obrazy, pomáha im to zvládať mnohé problémy s učením. Pomocou vizualizovaných obrazov si vedú lepšie zapamätávať informácie a pochopiť nejasnosti. K čítanému textu získavajú osobnejší vzťah a lepšie sa vedú vcítiť aj do konania a prežívania postáv. Na túto činnosť žiaci potrebujú hlavne pokoj a ticho. Mali by sa to naučiť. Základom je, aby ste ich dokázali motivovať tak, aby sa postupne učili nachádzať radosť a určité čaro aj v úplne jednoduchých veciach, ktoré ich denne obklopujú. Dnešný život plynie veľmi rýchlo a ľudia sa čoraz menej vedú zastaviť a vnímať maličkosti. Táto skutočnosť sa potom prenáša aj na žiakov. Hodiny slohu a literárnej výchovy môžeme zaradiť medzi tie, kde si žiaci môžu precvičovať svoje zmysly, fantazirovať, vnímať čaro slov i okolitého sveta. Možno vám pri tejto práci pomôžu nasledujúce aktivity.

1. Básne a predstavivosť

Učitelia v škole, keď preberajú prírodnú lyriku, môžu priniesť do triedy obraz, na ktorom je zobrazená príroda. Ak sa škola nachádza niekde v dedine, v prírode alebo pri lese, je dobré ísť na chvíľku von a pozorovať prírodu. Učiteľ potom povie žiakom, aby si zapísali niektoré myšlienky a nápady, ktoré im práve blúdila v mysli pri pozeraní na obraz alebo prírodu. Potom sa o myšlienkach žiaci s učiteľom porozprávajú. Po rozhovore povie učiteľ žiakom, že budú čítať básne o prírode a nech sledujú, ako svoje pocity zachytil básnik. Po prečítaní sa rozprávajú o svojich pocitoch z básne, povedia svoje názory na autorove verše a až po tejto diskusii pristúpime k podrobnejšiemu rozboru básne z hľadiska umeleckých prostriedkov a formy. **Tiež je dobré, keď sú žiaci vedení k tomu, aby porovnávali svoje pocity s básnikovými. Takto sú vnútorné zaangažovaní do rozboru, lebo musia premýšľať aj nad sebou a nielen nad básňou a jej autorom.** Ak sú v triede mimoriadne tvoriví žiaci, môžu skúsiť napísať vlastnú básneň, napríklad podľa už spomínaného vystaveného obrazu. Alebo nakreslia ilustráciu na námet prečítanej básne. Ďalšou alternatívou môže byť aj to, že najprv na výtvarnej výchove namaľujú nejaký obraz a potom podľa tohto obrazu vymyslia básne. Môžu pracovať aj v skupinách.

ani život predstaviť. Teda, aspoň väčšina z nich. Je čoraz ťažšie motivovať ich na čítanie kníh alebo na písanie vlastných textov. Mnohí žiaci to považujú za nudnú a pasívnu záležitosť. A to ešte nehovorím o čítaní alebo písaní poézie! Pre mnohých žiakov na 2. stupni základnej školy sa poézia javí ako niečo neskutočné, vzdialené, nepodstatné, zbytočné a nepredstaviteľné.

v pamäti.

Tvorivá vizualizácia je schopnosť vidieť myslou. Túto schopnosť má každý. Vždy keď sa cez deň zasnívame, tak vlastne vizualizujeme. Vizualizácia vedie k vytváraniu asociácií, ale tiež k predstave detailov, ktoré slúžia na vnútorné vyjadreniu textu. Je dobré, keď aj žiakov cielene vedieme k vytváraniu predstáv. Najjednoduchšie sa to

Nachádzam sa... (v jazere, v potoku, v plese, vo vodopáde).“ Ďalej nech píš o svojich myšlienkach, pocitoch, o príjemných i nepríjemných zážitkoch a podobne. Po napísaní si žiaci príbehy navzájom nahlas prečítajú.

5. Opis miesta v prírode

Opisný slohový postup môžete so žiakmi realizovať aj priamo v prírode alebo v mestskom parku. Rozdajte im perá a zošity. Nájdite v prírode (v parku) miesto, kde si žiaci môžu sadnúť a písať. Potom im povedzte, že sa môžu pozerať na ktorúkoľvek stranu alebo miesto, na ktoré dovidia a ktoré ich upúta. Môžu pozorovať oblaky, stromy, kvety na lúke, potôčik. Upozornite ich tiež, aby si miesto pozorne prezreli a čo najpresnejšie opísali. Keď žiaci svoje opisy dopíšu, nahlas ich prečítajú.

6. Kreslenie, predstavivosť a pamäť

Ak si dieťa kreslí dej z textu, postavy, situácie, ale i nové slovíčka z angličtiny alebo aj niektoré javy z vlastivedy, prírodovedy či dejepisu, pomáha mu to zapamätať si jednotlivé pojmy, a to hlavne tie, pri ktorých si potrebuje predstaviť aj ich obraz. Takže kreslenie nepatrí len do kategórie výchov a umeleckých predmetov. Svoju úlohu zohráva aj na jazykoch a odborných predmetoch. Mladších žiakov môžete motivovať aj tak, že poviete, aby nakreslili to, čo je obsiahnuté v jednej vete. Čiže stačí jedna veta napríklad z rozprávky na to, aby dieťa dokázalo kreslením rozvíjať svoju predstavivosť.

7. Riadená vizualizácia pred čítaním

Pred čítaním nejakej ukážky môžete so žiakmi vyskúšať riadenú vizualizáciu, ktorá určitým spôsobom korešponduje s prostredím v ukážke alebo s dejom. Povedzte žiakom, aby si na chvíľu zavreli oči, a preneste ich do iného sveta. Atmosféru môžete navodiť napríklad týmito vetami: „Predstav si obrovskú lúku. Na nohách máš tenisky a práve chceš nasadnúť na bicykel. Chceš nasadnúť, ale v diaľke zbadáš kamarátov, a tak ešte počkáš na nich. Pred sebou vidíš les a zelené vrcholce stromov, cez ktoré sa prediera slnko. Počuješ spev vtákov. O chvíľu ho prehlúši škripot brzd. Kamaráti zastali za tebou. Podávajú ti do ruky fľašu s vodou. Až teraz si si spomenul, že si ju zabudol na lavičke pred domom. Napiješ sa. Sadnete na bicykle a vyrážate smerom k lesu po dlhej lúke. Ale teraz už otvor oči a vráť sa späť do reality. Prečítame si úryvok o chlapcoch vo vašom veku, ktorí sa tiež radi bicyklujú, tak ako mnohí z vás. Ako oni prežívajú svoje spoločné chvíle? Takýmto spôsobom môžete žiakov pripraviť na čítanie ukážky. Určitú situáciu

2. Predmety a lyrická poézia

Pre súčasné deti je lyrická poézia niekedy dosť vzdialená. A tak jej pochopenie pomôžte deťom sprístupniť tak, že im ju trochu zrealizujete pomocou nejakých predmetov. Ak je to len trochu možné, pokúste sa priniesť do triedy nejaký predmet, ktorý sa spomína aj v básni, ktorú budú žiaci čítať. Napríklad ruža (Puškin – Slávik a ruža), červené jablko (Červené jablčko – ľúbostná poézia), konáriky zo stromu, kvety, listy (Maša Haľamová – Jar, Jeseň). Žiaci si zavrú oči, chvíľu si podržia predmet v rukách.

Nasleduje voľné písanie, v ktorom napíšu všetky myšlienky, ktoré im v tej chvíli napadnú. Neskôr vo dvojiciach alebo v skupinách môžu diskutovať o tom, čo napísali, a tiež o svojich pocitoch. Po úvodnej motivácii si prečítajte so žiakmi báseň z učebnice. Po prečítaní opäť porovnávajú myšlienky autora s myšlienkami žiakov. Keď je žiak vnútorne zainteresovaný, má iný postoj aj k čítaniu a k vyjadrovaniu svojich myšlienok.

3. Príbeh o rastlinke

Sadnite si so žiakmi na lúku alebo do parku. Povedzte im, aby svoj pohľad upriamili na nejaký kvietok a opísali ho. V ďalšej fáze rozvíjajte ich fantáziu tak, že píšú príbeh o tom, čo cíti rastlinka. V príbehu môžu použiť napríklad tieto vety: „Som margarétka. Žijem na tejto lúke a teší ma... Cítim... Najradšej mám, keď... Túžim... Ďalej nech píš napríklad o tom, čo by kvietok mohol zažiť, ako sa cíti, keď ľudia po ňom šliapu, čo vidí z miesta, kde rastie, a podobne.

4. Kvapky vody

Fantáziu žiakov môžete zamerať aj na jeden zo živlov – na vodu. Aktivitu začnite otázkami: „Koľkokrát cez deň používate vodu? Koľko vody vypijete denne? Kto rád pláva? Kto sa rád hrá vo vode? Kde ste v prírode naposledy videli číru vodu?“ Potom môžete ísť so žiakmi na vychádzku k jazere, k potoku alebo k vodopádu. Povedzte im, aby si predstavili, že oni sami sa stali kvapkou vody. Potom nech napíšu, čo ako kvapka vody pociťujú. Môžu začať nasledujúcimi vetami: „Som malá kvapka vody.

prežili vo svojich predstavách, a tak budú zvedaví, čo sa bude diať v ukážke. Zvedavosť ich bude motivovať na čítanie. Nemali by myšlienkami odbiehať od textu.

8. Riadená vizualizácia počas čítania

Pri čítaní textu v triede je dobré žiakom zo začiatku pomáhať pomocnými otázkami. Napríklad: „Čo má hlavný hrdina oblečené? Prečo? Aká je jeho tvár a farba vlasov? Aký pocit v tebe vyvoláva? Pripomína ti niekoho, koho si už stretol? Ako vyzerá dom, v ktorom býva? V čom je postava podobná s tebou a v čom sa líši?“

Pomôcť môžu aj začiatky viet, ktoré učiteľ napíše na tabuľu.

Vidím, postava vyzerá...

Počujem, znie to ako...

Cítim, že...

Chutí to ako...

Na dotyk to pôsobí ako...

Vyvoláva to vo mne pocit...

V ďalšej časti si žiaci môžu predsta-

nejakú vôňu? Počujete nejaké zvuky? Počujete nejaké slová? Čo by ste povedali postave, keby ste sa ocitli na obraze pri nej? Ako by ste sa asi cítili? Čo myslíte, že sa stalo v priebehu dňa, keď autor maloval obraz?“

Niekedy môžete žiakov motivovať na čítanie aj tak, že im ukážete fotografiu pre nich doteraz neznámeho autora, dáte im určitý čas na rozmyslenie a oni majú premýšľať nad tým, o čom asi autor písal. Potom sa s nimi o ich názoroch porozprávajte. Žiaci sa dostanú do určitého napätia, lebo pri rozhovore nevedia, aká je skutočná pravda. Využijete tak ich zvedavosť a predstavivosť. Po takomto rozhovore s nimi môžete začať čítať úryvok z učebnice.

Nie všetci žiaci si dokážu predstavovať čítaný text sami od seba. Mnohí ani netušia, že takéto niečo sa dá robiť. A tak je vhodné postupnými krokmi ich k tomu do viesť. Tiež je potrebné im pripomínať, že ak sa predstavy opierajú o text, tak im to pomáha v porozumení,

dávajú príspevky na webové stránky, píšú blogy alebo dokonca píšú poéziu a prózu buď len tak pre seba, alebo práce posielajú aj do literárnych súťaží, každý z nich sa občas cíti vyhovený.

Myšlienky sú všade okolo nás. Nápady môžu prísť kedykoľvek a kedykoľvek. Napríklad aj v noci, v dopravnom prostriedku, na prechádzke, pri plávaní, bicyklovaní... Dobré je, keď si svoje nápady zapisujeme. Niekedy je dobré zapisovať si aj svoje sny. Takto si postupne vytvárame databázu nápadov, ktorú môžeme využiť vtedy, keď nám iné zdroje inšpirácie vyschli. Treba sa vedieť aj uvoľniť a myseľ nechať voľne plynúť. Ak sa neustále za ničím naháňame alebo sa zamýšľame len nad materiálnymi vecami, naša myseľ sa nemôže od týchto myšlienok odpútať, a tak nám sotva napadne niečo nové a nevšedné. Odpútať sa treba aj od vonkajších vplyvov. Stáva sa moderným vypnúť mobil, počítač a televízor aspoň na pár hodín do týždňa. Vďaka tomuto procesu máme väčšiu šancu zostať v tichu sami so sebou a práve vtedy sa rozprúdi tok myšlienok v nás. Zrazu prichádza nápad, inšpirácia. Ako nechať myseľ voľne plynúť? Čo robiť, keď dochádzajú nápady a neprichádzajú nové? Skúsme sa motivovať tým, čo je v nás a všade okolo nás.

1. Obrazotvornosť

Naučte svojich žiakov využívať obrazotvornosť. Obrazotvornosť je schopnosť predstavovať si veci a deje v myšlienkach. Je to tiež predstavivosť, imaginácia, fantázia. Táto schopnosť mohla nečinnosťou zoslabnúť. Človek ju však môže oživiť a vyburcovať tým, že ju začne používať. Môžete urobiť so žiakmi napríklad toto krátke cvičenie. Ukážte im obrázok starého hradu alebo inej budovy. Povedzte im, nech si predstavujú, kto tam asi žil, ako vyzeral, čo robil a podobne. Pri takomto rozprúdení fantázie a následnom rozhovore už je len krôčik k tomu, aby žiaci začali písať nejaký príbeh.

2. Pocity

Hlavne pri písaní lyrickej poézie je dobré spoľahnúť sa na svoje pocity. Ste veselí, smutní, nahnevaní, šťastní, unudení? Každý pocit je vzácny. A ani nepríjemné pocity nie sú na zahodenie. Je dokázané, že najväčšie umelecké diela vznikli predovšetkým z pocitov smútku.

3. Spomienky

Pri rozprávání príbehov sa žiaci veľmi radi vracajú do minulosti. Veľa si pamätajú z detstva, z prvého dňa v škole i zo škôlky. Prečo to nevyužiť? Niekedy stačí jedna fotografia z detstva a detská fantázia sa krásne rozprúdi.

4. Zmysly

Naučte deti využívať všetky zmysly. Pri

vovať aj to, o čom sa v texte priamo nepíše. Napríklad si môžu predstaviť literárneho hrdinu o desať rokov mladšieho alebo staršieho.

9. Obrázky, fotografie, portréty a predstavivosť

V učebniciach sa nachádza dostatočné množstvo rôznych obrázkov, portrétov alebo rôznych grafov či tabuliek. Aj tieto môžete využiť na rozvoj predstavivosti. Môžeme to napríklad urobiť tak, že povieme žiakom, aby sa stali súčasťou obrázka alebo fotografie. Môžete im tiež povedať, aby si predstavili, kde by sa na obraze nachádzali, čo by mali oblečené, obuté, čo by držali v rukách a podobne.

Ďalšia možnosť je taká, že učíte žiakov podrobne premýšľať nad obrazmi a fotografiami. Môžete im dať nasledujúce otázky: „Aké ročné obdobie je na obraze? Ako sa postava na obraze asi cíti? Na koho alebo na čo asi myslí? Cítite

v samotnom učení i v zapamätaní informácií. Zároveň by si mali uvedomiť, že predstavy sú ovplyvňované predchádzajúcimi skúsenosťami a vedomosťami a práve preto sa jednotliví ľudia od seba líšia a každý človek je jedinečný.

Kde hľadať inšpiráciu pri písaní?

Často sa ma žiaci v škole pýtajú, načo sa učíme nejaké gramatické pravidlo, vzory, poučky. Vždy im hovorím, že jedným z praktických využití je využiť gramatické pravidlá pri písaní akýchkoľvek textov. So vznikom internetu totiž pribudlo aj veľa možností na písomné vyjadrovanie. Takmer každý je už na Facebooku alebo sa písomne vyjadruje na iných sociálnych sieťach. Ďalší píšú vlastné blogy, tvoria webové stránky a ďalšia veľká skupina ľudí sa vyjadruje k životu aspoň v diskusiách pod článkami. Niektorí píšú veľmi radi a niektorí vôbec nie, ale každý má chuť k niečomu sa občas vyjadriť. A hlavne tí, ktorí si pri-

tvorení využívajú hlavne zrak a sluch. Ale čo keby viac využívali aj hmat, chuť a čuch? Veď inšpirovať môže aj zaujímavá vôňa. Alebo im previažte šatku cez oči a dajte do rúk rôzne predmety. Nechajte ich, nech rozprávajú, čo asi majú v rukách alebo nech predmet opíšu. Nech si všimajú veľkosť, hmotnosť a štruktúru. Aj takto môžu získať zaujímavý materiál na ďalšiu tvorbu.

5. Automatické písanie

Je to taký typ písania, pri ktorom sa človek nezastavuje. A keď sa zastaví, tak len na minútku. Stále píše to, čo mu prichádza automaticky na um. Ak mu nič nenapadá, tak píše stále to isté slovo, kým sa neobjavia ďalšie. Hlavné je, že píše. Zo začiatku to nemusí dávať žiadny zmysel, no často sa stáva, že žiak objaví nejaké slovné spojenie alebo slovo, ktoré ho inšpiruje napísať báseň alebo príbeh.

6. Príslovie

Povedzte deťom, nech si vyberú nejaké príslovie alebo porekadlo a nech napíšu príbeh, ktorý potvrdí jeho platnosť.

7. Myšlienková mapa

Myšlienkovú mapu žiaci vytvoria tak, že si zapíšu všetko, čo im o konkrétnom predmete príde na um. Nech píšú spontánne, čo im napadne. Pri ďalšej tvorbe môžu vychádzať z týchto poznámok.

PaedDr. Jaroslava Koničková,
ZŠ s MŠ Liptovská Osada
Foto: Samphotostock

Literatúra:

Faundezová, A., Magee, W., Warrenová, C. 2010. *Ako písať príbehy, básne, referáty, reportáže, listy a iné*. Bratislava: Perfekt. 120 s. ISBN 978-80-8046-471-42010
Petty, G. 2013: *Moderní vyučování*. Praha: Portál. 568 s. ISBN 978-80-262-0367-4

Elektronické zdroje:

<http://www.ctenarska-gramotnost.cz/>

ABSTRAKT:

Koničková J., 2019: Využitie predstavivosti, vizualizácie a zmyslov pri písaní textov a čítaní úryvkov

Článok hovorí o stratégiách a aktivitách, ktoré možno na hodinách praktkovať so žiakmi, za účelom lepšieho pochopenia obsahu literárnych textov. Ide najmä o techniku vizualizácie, ktorá zapája zmysly a vytvára vzťah k tomu, čo žiaci čítajú alebo píšú. Taktiež kreslenie predmetov súvisiacich s textom a riadený rozhovor pomáhajú žiakom lepšie pochopiť dielo. Stratégie uvedené v článku pomáhajú žiakom rozvíjať nielen ich predstavivosť, ale podnecujú ich k vlastnej tvorbe.

Kľúčové slová: žiak, text, literatúra, vizualizácia, tvorba.

Recenzovali: R. Kubovčíková, E. Klikáčová

NAJVÝHODNEJŠÍ pobyt pre ŠKOLSTVO v Spa hoteli SPLENDID***

ponúkajú v termínoch

3. novembra – 23. decembra 2019
2. januára – 31. marca 2020

Kúpele PIEŠŤANY v príťažlivej
47 %-nej zľave

Cena pobytu 236 € /1 osoba/ 5 dní
Plná penzia s bohatým výberom
jedál

- 14 liečebných procedúr
- DENNE voľný vstup do 2 teplých bazénov
- DENNE voľný vstup do fitnessklubu
- jednoposteľová izba doplatok 10 €/osoba/noc

Deti do 10 rokov = pobyt GRÁTIS
Deti od 11 – 15 rokov 35 €/dieťa/noc
s bonusom vstup do 2 bazénov
Odporúčanie odborníka: termálna voda s najväčším liečivým záberom na mobilitu pohybového aparátu

REZERVÁCIE a bližšie informácie k pobytom:
Ing. Jela Hložková,
mobil: 0918/162 515
mail: info@kupelnyrelax.sk

Zimná kúpeľná rozprávka pre ŠKOLSTVO v hoteli LYSEC**** kúpeľov BOJNICE

Váš vianočný darček

od 3. januára do 29. februára 2020

Pobyt Vital+SIP
cena 255 € /1 osoba/ 5 dní

Plná penzia s bohatým výberom jedál

- 12 liečebných procedúr s lekárskou konzultáciou
- DENNE voľný vstup od 9.00 hod. do vonkajšieho termálneho bazéna
- DENNE voľný vstup od 14.00 hod. do 3 vnútorných bazénov
- Tanečné večery v novej reštaurácii

BAŠTA na jazere

- jednoposteľová izba doplatok 25 €/osoba/noc

Odporúčanie odborníka:
najžiadanejšie kúpele SLOVENSKA s nádherným Bojnickým zámkom a čarovným parkom s kaviarničkami

REZERVÁCIE a bližšie informácie k pobytom:
Ing. Jela Hložková,
mobil: 0918/162 515,
mail: info@kupelnyrelax.sk

PONUKA REKREAČNÝCH POBYTOV V ČASE JESENNÝCH A ZIMNÝCH PRÁZDNI 2019 – 2020

CROCUS – KEŽMARSKÉ ŽĽABY A ČINGOV

REKREAČNÉ ZARIADENIA OZ PŠAV NA SLOVENSKU

Bliži sa čas jesenných a zimných prázdnin, preto by sme vás radi pozvali do rekreačných zariadení Odborového zväzu pracovníkov školstva a vedy na Slovensku, situovaných v krásnej prírode Vysokých Tatier a Slovenského raja. Psychicky aj fyzicky náročnú a zodpovednú prácu učiteľa možno dobre vykonávať len vtedy, keď si nájdete čas aj na oddych. Ponúkame vám nielen možnosť pokochať sa krásami Slovenska, ale aj zotaviť sa v príjemnom prostredí našich rekreačných zariadení v Kežmarských Žľaboch a Čingove.

Informácie o rekreačných pobytoch, rekreačných zariadeniach, cenníky a tlačivá objednávok nájdete v priebehu celého roka aj na webovej stránke OZ PŠaV – www.ozpsav.sk – rekreácie.

Člen OZ PŠaV, jeho manžel, manželka a nezaopatrené deti platia nižšiu cenu za poukaz ako nečlenovia. Odborový zväz na rekreačné pobyty vo svojich zariadeniach poskytuje členom zväzu a ich nezaopatreným deťom aj dotáciu vo výške 24 € na pobyty v trvaní 6 a viac nocí, vo výške 20 € na 5 nocí, vo výške 16 € na 4 noci a vo výške 12 € na 3 noci, ktorá je už odrátaná z ceny poukazu.

Dotácia bude poskytnutá len na základe potvrdenia členstva predsedom ZO OZ PŠaV (čitateľná pečiatka a podpis predsedu) na tlačive

„Oznámenie o zaplatení“ a na pokaze.

Na pobyty sa prednostne zaraďujú členovia OZ PŠaV na Slovensku.

Objednávky posielajte písomne alebo e-mailom **priamo na adresu rekreačného zariadenia (RZ).**

Použite naše tlačivo „Objednávka na rekreačný pobyt do RZ...“ (je aj na webovej stránke zväzu). V objednávke treba uviesť všetky údaje, termín pobytu – aj alternatívu, počet osôb, presnú adresu bydliska, názov a presnú adresu ZO OZ PŠaV, meno predsedu, jeho telefón alebo e-mail.

Objednávateľ je povinný včas oznámiť zariadeniu každú zmenu v obsadzovaní už pridelených miest, aby sa predišlo zbytočným nedorozumeniam, prípadne plateniu storna a aby sa voľné poukazy mohli poskytnúť iným záujemcom.

RZ pošle objednávateľovi tlačivo „Oznámenie o zaplatení“, kde sú uvedené informácie o cene poukazov a spôsobe platby. Pre overenie správnosti výpočtu ceny poukazov je nevyhnutné, aby členstvo v OZ PŠaV potvrdila príslušná ZO, výnimočne rada ZO, ktoré zodpovedajú za správne vyplnenie tlačiva, výpočet ceny poukazu a za oprávnenosť poskytnutia dotácie (čitateľná pečiatka ZO a podpis predsedu). Neoprávnené vyplatená dotácia sa musí vrátiť. V prípade nedo-

držania termínu zaplata poukazov môžu byť poukazy pridelené iným záujemcom.

RZ posielajú poukazy priamo na adresu objednávateľa až po doručení tlačiva „Oznámenie o zaplatení“. Každá osoba, teda aj dieťa, musí mať vlastný poukaz. Osoba, ktorá má nárok na dotáciu alebo na nižšiu cenu, musí mať poukaz správne vyplnený, s vyznačeným členstvom a potvrdený príslušnou ZO OZ PŠaV, výnimočne radou ZO OZ PŠaV (čitateľná pečiatka ZO a podpis predsedu). Poukaz sa musí odovzdať pri nástupe na pobyt.

Upozornenie:

Rekreačné zariadenia možno využívať celoročne na individuálne aj kolektívne pobyty, výlety, rôzne školenia, porady, semináre, na lyžiarske zájazdy, školy v prírode a iné akcie.

Objednávky posielajte priamo do RZ. Použite naše tlačivo objednávky, ktoré nájdete na webovej stránke OZ PŠaV – www.ozpsav.sk – rekreácie – Objednávka na akcie a pobyty mimo školských prázdnin.

Ponuku pobytoch vypracovala:
Ing. Dana Peťková, špecialistka
na rekreácie a EXOD
Foto: Samphotostock,
archív OZ PŠaV, Ing. Martin Dubecký,
doc. Ing. Miroslav Habán, PhD.

Rekreačné zariadenie OZ PŠaV - CROCUS Kežmarské Žľaby 12, 059 60 Tatranská Lomnica

č. tel.: 052/44 68 165, 0911 273 488
e-mail: rzcrocus@stonline.sk

Rekreačné zariadenie sa nachádza asi 4 km od Tatranskej Lomnice v peknom, tichom prostredí Belianskych Tatier. **Doprava:** vlakom alebo autobusom do Popradu, Tatranskej Lomnice a Starého Smokovca a odtiaľ autobusom do Kežmarských Žľabov (Tatranská Lomnica – Tatranské Matliare – Biela Voda – Kežmarské Žľaby) smer na Ždiar a Tatranskú Javorinu alebo z Kežmarku do Starej Lesnej a odtiaľ do Kežmarských Žľabov smer na Ždiar a Tatranskú Javorinu. Zastávka Kežmarské Žľaby je priamo pred zariadením, kde je aj parkovisko. Dopravu si hradí účastník.

Ubytovanie: v zariadení sú dvojposteľové izby so sociálnym zariadením a bunky, v jednej bunke je jedna dvojposteľová izba a jedna dvojposteľová izba s prístelkou a sociálne zariadenie. V každej izbe je chladnička, TV a WI-FI. V RZ je bar a spoločenská miestnosť s televízorom. Rekreační majú k dispozícii stôl na stolný tenis, rôzne spoločenské hry a športové náradie. V areáli je ohnisko na opekanie, športové a detské ihrisko. Budova je chodbou prepojená s budovou Vzdelávacieho centra a centra pre regeneráciu pracovnej sily, kde je wellness centrum (bazén s protiprúdom, vírivky, suchá a parná sauna, služby maséra). Vstup do fitness je zdarma. **Nástup na pobyt je po 14.00 h, odchod do 10.00 h. Stravovanie:** plná penzia, deti do 12 rokov poberajú jednotne detskú stravu – nižšia cena poukazu. Pobyt sa začína večerou a končí raňajkami s obedovým balíčkom.

V cene poukazu je: ubytovanie a plná penzia (podmienka na čerpanie dotácie), vo vianočnom pobyte (slávnostné menu) je cena zvýšená o 10 € pre osoby od 12 rokov a o 5 € pre deti do 12 rokov a v silvestrovskom pobyte (slávnostné menu) je cena zvýšená o 20 € pre osoby od 12 rokov a o 10 € pre deti do 12 rokov, manipulačný poplatok vo výške 1,30 € a po-

ukážka do wellness centra (bazén, sauna, vírivka) na 1 hodinu, dospelý v hodnote 5 €; dieťa od 3 do 12 r. v hodnote 2,50 €; dieťa do 3 r. zdarma. Prevádzkovateľ si vyhradzuje právo určiť typ sauny alebo vírivky podľa potreby (čistenie, výmena vody, poveternostné podmienky). Poukážku vydá recepcia pri nástupe na pobyt, termín vstupu treba dopredu objednať. V prípade, že na prístelku spí osoba staršia ako 12 rokov, zariadenie jej vráti 3 € za noc. **V cene poukazu nie je:** daň z ubytovania vo výške 1 € na osobu a noc, okrem osôb do 18 rokov, držiteľov preukazu občana s ťažkým zdravotným postihnutím aj jeho sprievodcu.

JESENNÉ PRÁZDNINY 2019

30. 10. 2019 – 3. 11. 2019

5-dňový pobyt s plnou penziou
(4x ubytovanie a 4x plná penzia)

Cena poukazu pre člena

OZ PŠaV na Slovensku:

a jeho nezaopatrené deti od 12 rokov	106,30 €
jeho deti od 3 do 12 rokov	75,80 €
jeho manžela/ku	122,30 €

Cena poukazu pre nečlena

OZ PŠaV na Slovensku:

a jeho deti od 12 rokov	140,30 €
jeho deti od 3 do 12 rokov	107,80 €

Objednávky: priamo v zariadení

Platba: poukazy musia byť zaplatené do 21. 10. 2019.

ZIMNÉ PRÁZDNINY 2019 – 2020

22. 12. 2019 – 27. 12. 2019

6-dňový pobyt s plnou penziou
(5x ubytovanie a 5x plná penzia)

Cena poukazu pre člena

OZ PŠaV na Slovensku:

a jeho nezaopatrené deti od 12 rokov	141,30 €
jeho deti od 3 do 12 rokov	98,80 €
jeho manžela/ku	161,30 €

Cena poukazu pre nečlena

OZ PŠaV na Slovensku:

a jeho deti od 12 rokov	183,80 €
jeho deti od 3 do 12 rokov	138,80 €

27. 12. 2019 – 2. 1. 2020

7-dňový pobyt s plnou penziou
(6x ubytovanie a 6x plná penzia)

Cena poukazu pre člena

OZ PŠaV na Slovensku:

a jeho nezaopatrené deti od 12 rokov	176,30 €
jeho deti od 3 do 12 rokov	121,80 €
jeho manžela/ku	200,30 €

Cena poukazu pre nečlena

OZ PŠaV na Slovensku:

a jeho deti od 12 rokov	227,30 €
jeho deti od 3 do 12 rokov	169,80 €

2. 1. 2020 – 7. 1. 2020

6-dňový pobyt s plnou penziou
(5x ubytovanie a 5x plná penzia)

Cena poukazu pre člena

OZ PŠaV na Slovensku:

a jeho nezaopatrené deti od 12 rokov	131,30 €
jeho deti od 3 do 12 rokov	93,80 €
jeho manžela/ku	151,30 €

Cena poukazu pre nečlena

OZ PŠaV na Slovensku:

a jeho deti od 12 rokov	173,80 €
jeho deti od 3 do 12 rokov	133,80 €

Objednávky: priamo v zariadení.

Platba: poukazy musia byť zaplatené do 14. 12. 2019.

**Vzdelávacie centrum a centrum
pre regeneráciu pracovnej sily (VCaCpRPS)**
Kežmarské Žľaby 12, 059 60 Tatranská Lomnica
č. tel.: 052/44 68 165, 0911 273 488
e-mail: centrumzlaby@gmail.com

Ponúkame tiež ubytovanie v apartmánoch Vzdelávacieho centra a centra pre regeneráciu pracovnej sily. Stravu si môžete objednať v RZ CROCUS. Budovy sú prepojené spojovacou chodbou. Informácie o zariadení a cenník nájdete na našej webovej stránke www.ozpsav.sk – rekreácie.

Objednávky posielajte na adresu VCaCpRS.

Rekreačné zariadenie OZ PŠaV ČINGOV
Čingov 1146, P. O. BOX 16, 053 11 Smižany

č. tel.: 0918 901 773, e-mail: rz.cingov@atlas.sk

Rekreačné zariadenie sa nachádza asi 5 km od Spišskej Novej Vsi, v krásnom prostredí Slovenského raja. **Doprava:** vlakom alebo autobusom do Spišskej Novej Vsi a odtiaľ autobusom do Čingova – parkovisko. Dopravu si hradí účastník. **Ubytovanie:** v 2-, 3-, 4-posteľových izbách s možnosťou prístelky. Každá izba má vlastné sociálne

JESENNÉ PRÁZDNINY 2019

30. 10. 2019 – 3. 11. 2019

5-dňový pobyt (4x ubytovanie)

**Cena poukazu pre člena
OZ PŠaV na Slovensku:**

a jeho nezaopatrené deti od 12 rokov	38,00 €
jeho deti od 3 do 12 rokov	34,00 €
jeho manžela/ku	54,00 €

**Cena poukazu pre nečlena
OZ PŠaV na Slovensku:**

a jeho deti od 12 rokov	60,00 €
jeho deti od 3 do 12 rokov	54,00 €

Objednávky: priamo v zariadení.

Platba: poukazy musia byť zaplatené **do 21. 10. 2019.**

ZIMNÉ PRÁZDNINY 2019 – 2020

28. 12. 2019 – 2. 1. 2020

6-dňový pobyt (5x ubytovanie)

**Cena poukazu pre člena
OZ PŠaV na Slovensku:**

a jeho nezaopatrené deti od 12 rokov	47,50 €
jeho deti od 3 do 12 rokov	42,50 €
jeho manžela/ku	67,50 €

**Cena poukazu pre nečlena
OZ PŠaV na Slovensku:**

a jeho deti od 12 rokov	75,00 €
jeho deti od 3 do 12 rokov	67,50 €

zariadenie a rádio. Rekreační môžu využívať spoločenskú miestnosť a klubovňu s televízorom, vonkajší gril a detské preliezačky. Sauna a vírivka sú za úhradu podľa platného cenníka. Na spiestenie a spríjemnenie svojho pobytu majú hostia k dispozícii knižnicu, spoločenské hry, PC, WI-FI. Športovo zdatní návštevníci si môžu zapožičať horské bicykle, k dispozícii majú tiež stolný futbal, biliard, vonkajší stolný tenis a ďalšie športové náčinie. V okolí je dostatok možností na turistiku, bežky či lyžovanie v neďalekých lyžiarskych strediskách. **Nástup na pobyt je po 14.00 h, odchod do 10.00 h. Stravovanie:** zariadenie neposkytuje. Na individuálnu prípravu stravy môžu rekreační využiť kuchyňu, kompletne vybavenú riadom, sporákom, mikrovlnnou rúrou, umývačkou riadu, chladničkami a mrazničkou. V blízkosti RZ je tiež možnosť stravovania v penzióne Lesnica (asi 200 m), v hoteli Čingov (wellness) alebo na salaši (asi 500 m). **V cene poukazu je:** ubytovanie. V prípade, že na prístelke spí osoba staršia ako 12 rokov, zariadenie jej vráti 3 € za noc. **V cene poukazu nie je:** daň z ubytovania vo výške 0,50 € na osobu a noc (platí každá osoba: dieťa, ZŤP aj senior).

3. 1. 2020 – 7. 1. 2020

5-dňový pobyt (4x ubytovanie)

**Cena poukazu pre člena
OZ PŠaV na Slovensku:**

a jeho nezaopatrené deti od 12 rokov	38,00 €
jeho deti od 3 do 12 rokov	34,00 €
jeho manžela/ku	54,00 €

**Cena poukazu pre nečlena
OZ PŠaV na Slovensku:**

a jeho deti od 12 rokov	60,00 €
jeho deti od 3 do 12 rokov	54,00 €

Objednávky: priamo v zariadení.

Platba: poukazy musia byť zaplatené **do 14. 12. 2019.**

Prehľad vybraných právnych predpisov

Aké zmeny týkajúce sa pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov priniesli právne predpisy od 1. 9. 2019

- **zákon č. 138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý je platný od 29. 5. 2019 a účinný od 1. 9. 2019.**
 - v ust. § 5 ods. 2 cit. zákona je upravené, že **Etický kódex** vydáva a zverejňuje ministerstvo školstva na svojom webovom sídle (je potrebné sledovať webové sídlo ministerstva školstva, zatiaľ nie je zverejnený)
 - ostatné novelizované ustanovenia tohto zákona sú uverejnené v predchádzajúcom čísle Aktualít zväzu
- **zákon č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov, novelizovaný zákonom č. 138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Dávam do pozornosti nasledujúce ustanovenia, ktoré sú účinné od 1. 9. 2019**
 - * § 7 je doplnený ďalším dôvodom, na základe ktorého **zriaďovateľ odvolá riaditeľa**, a to aj v prípade, ak sa preukáže, že **riaditeľ školy porušil právo pedagogického zamestnanca a odborného zamestnanca na ochranu pred sociálnopatologickými prejavmi**
 - * § 8 je doplnený ďalším dôvodom, kedy **zriaďovateľ môže odvolať riaditeľa**, a to aj vtedy, ak **neabsolvoval rozširujúce moduly funkčného vzdelávania v lehote podľa osobitného predpisu**
 - * **zákon č. 596/2003 Z. z. bol novelizovaný tiež zákonom č. 209/2019 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, konkrétne**
 - **ust. § 8 písm. d) zák. č. 596/2003 Z. z., v zmysle ktorého zriaďovateľ môže odvolať riaditeľa aj vtedy, ak nezabráni činnosti politickej strany alebo politického hnutia a ich propagácii v škole alebo v školskom zariadení**
 - **a ust. § 37 (priestupky), ktorý bol doplnený odsekom 2, ktorý zakotvuje, že priestupku sa dopustí zamestnanec školy alebo školského zariadenia, ktorý umožní v škole alebo v školskom zariadení čin-**

nosť politickej strany alebo politického hnutia a ich propagáciu. Za priestupok možno uložiť pokutu do 331,50 eura. Priestupky prerokúva okresný úrad v sídle kraja.

- **zákon č. 224/2019 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý je platný od 22. 7. 2019 a účinný od 1. 9. 2019.** Zákon č. 553/2003 Z. z. bol novelizovaný s účinnosťou od 1. 9. 2019 dvakrát, a to zákonom č. 138/2019 Z. z. a zákonom č. 224/2019 Z. z.
 - k vybraným aplikačným problémom z praxe **v oblasti odmeňovania** pri uplatňovaní zákona č. 138/2019 pripravuje ministerstvo školstva osobitnú metodickú pomôcku spracovanú vo forme otázok a odpovedí so systematickým zaradením podľa obsahu problematiky (je potrebné sledovať webové sídlo ministerstva školstva, zatiaľ nie je zverejnená)
 - **zásadné zmeny týkajúce sa odmeňovania pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov, učiteľov vysokých škôl, výskumných a vývojových zamestnancov, ktoré vyplývajú zo zákona č. 224/2019 Z. z., sú**
 - * **zvýšenie platových taríf pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov**
 - * **zmena v systéme zvyšovania platových taríf pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov v závislosti od dĺžky započítanej praxe**
 - * **zmena vo výške niektorých príplatkov pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov (príplatok za riadenie, príplatok za činnosť triedneho učiteľa, príplatok za výkon uvádzajúceho pedagogického zamestnanca alebo uvádzajúceho odborného zamestnanca, osobný príplatok)**
 - * **nová zložka funkčného platu pedagogického zamestnanca a odborného zamestnanca**
 - * **zvýšenie tarifného platu učiteľov vysokých škôl, výskumných a vývojových zamestnancov**
 - * **zmena v postupe do vyššieho platového stupňa učiteľov vysokých škôl, výskumných a vývojových zamestnancov**
- **nariadenie vlády SR č. 201/2019 Z. z. o priamej výchovno-vzdelávacej činnosti, ktoré je platné od 10. 7. 2019 a účinné do 1. 9. 2019,** ustanovuje rozsah priamej výchovno-

-vzdelávacej činnosti pedagogického zamestnanca (základný úväzok) a podrobnosti s ním súvisiace. **Základný úväzok sa ustanovuje ako týždenný počet hodín priamej výchovno-vzdelávacej činnosti**

- **nariadenie vlády SR č. 270/2019 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády SR č. 341/2004 Z. z., ktorým sa ustanovujú katalógy pracovných činností pri výkone práce vo verejnom záujme a o ich zmenách a dopĺňaní v znení neskorších predpisov, ktoré je platné od 28. 8. 2019 a účinné od 1. 9. 2019**

S účinnosťou od 1. 9. 2019 sú zrušené nasledujúce právne predpisy:

- **zákon č. 317/2009 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov**
- **nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 422/2009 Z. z., ktorým sa ustanovuje rozsah priamej vyučovacej činnosti a priamej výchovnej činnosti pedagogických zamestnancov**
- **vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 437/2009 Z. z., ktorou sa ustanovujú kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky pre jednotlivé kategórie pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov**
- **vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 445/2009 Z. z. o kontinuálnom vzdelávaní, kreditoch a atestáciách pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov.**

VÝPIS ČI ODPIS Z REGISTRA TRESTOV

V zákone č. 138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov je v ust. § 15 ods. 2 uložená pedagogickým a odborným zamestnancom povinnosť preukázať bezúhonnosť **výpisom z registra trestov nie starším ako tri mesiace.**

Vzhľadom na to, že následne bolo toto ustanovenie novelizované, **uvádzam jednotlivé OBDOBIA podľa toho, v ktorom období pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec preukazuje bezúhonnosť:**

OBDOBIE OD 1. 9. 2019 do 30. 9. 2019

Pedagogický zamestnanec postupuje v zmysle ust. § 15 zák. č. 138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v ktorom je v **ust. § 15 ods. 2** uložená pedagogickým a odborným zamest-

nancom povinnosť preukázať bezúhonnosť **výpisom z registra trestov nie starším ako tri mesiace**. To znamená, že pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec nemôže predložiť odpis z registra trestov, pretože v zmysle zákona sa vyžaduje VÝPIS Z REGISTRATRESTOV.

OBDOBIE OD 1. 10. do 31. 10. 2019

Zákonom č. 209/2019 Z. z. bol novelizovaný zákon č. 138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, konkrétne ust. § 15 ods. 3 znie tak, že **pedagogický a odborný zamestnanec preukazuje bezúhonnosť odpisom z registra trestov nie starším ako tri mesiace**.

Pre bližšie ozrejenie tohto novelizovaného paragrafového ustanovenia uvádzam, že pedagogický a odborný zamestnanec musí poskytnúť na účel preukázania bezúhonnosti údaje okresnému úradu v sídle kraja nielen pred vznikom pracovnoprávneho vzťahu, ale aj každých päť rokov trvania pracovného pomeru vždy do 31. mája. Zamestnanec, ktorému pracovný pomer vznikol pred 1. 10. 2019, je povinný prvýkrát preukázať bezúhonnosť do 31. 5. 2020. Následne okresný úrad zašle tieto údaje Generálnej prokuratúre SR na vydanie odpisu registra trestov.

Ak pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec **NEPOSKYTNE** na účel preukázania bezúhonnosti údaje potrebné na vyžiadanie odpisu z registra trestov, **NEPOVAŽUJE SA NA ÚČELY TOHTO ZÁKONA ZA BEZÚHONNÉHO**.

Za bezúhonného sa nepovažuje každý, kto bol právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin alebo za trestný čin spáchaný z nedbanlivosti pri výkone pracovnej činnosti.

Ak bol pedagogický a odborný zamestnanec niekedy v minulosti odsúdený za nasledujúce trestné činy, nepovažuje sa za bezúhonného ani v prípade, že bolo odsúdenie za taký trestný zločin, alebo na ktorého sa hľadí, ako keby nebol za taký trestný čin odsúdený (amnestia, milosť)

- obzvlášť závažný zločin (každý zločin, za ktorý Trestný zákon ustanovuje trest odňatia slobody s dolnou hranicou trestnej sadzby najmenej desať rokov)
- trestný čin nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi (§ 171 – 173 TZ)
- trestný čin znásilnenia (§ 199 TZ)
- trestný čin sexuálneho násillia (§ 200 TZ)
- trestný čin sexuálneho zneužívania (§ 201 – 202 TZ)
- trestný čin súložie medzi príbuznými (§ 203 TZ)
- trestný čin opustenia dieťaťa (§ 206 TZ)

- trestný čin zanedbania povinnej výživy (§ 207 TZ)
- trestný čin týrania blízkej osoby a zverejnenia osoby (§ 208 TZ)
- trestný čin ohrozovania mravnej výchovy mládeže (§ 211 TZ)
- trestné činy korupcie (§ 328 – 336 TZ)
- trestný čin výroby detskej pornografie (§ 368 TZ)
- trestný čin rozširovania detskej pornografie (§ 369 TZ)
- trestný čin prechovávanie detskej pornografie a účasť na detskom pornografickom predstavení (§ 370 TZ)
- trestný čin ohrozovania mravnosti (§ 371 – 372 TZ)

OBDOBIE OD 18. 9. 2019 do budúcnosti

Ďalšia novela, ktorá bola prijatá v súvislosti s **preukazovaním bezúhonnosti**, je zahrnutá v **zákone č. 440/2015 Z. z. o Fonde na podporu športu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov**.

Touto novelou sa upravil postup vo veci preukazovania bezúhonnosti pedagogických a odborných zamestnancov. Najnovšia právna úprava uľahčila preukazovanie bezúhonnosti pedagogických a odborných zamestnancov, ktorých pracovný pomer trvá a títo zamestnanci nemusia byť nijako súčinní pri preukazovaní bezúhonnosti, pretože údaje o zamestnancovi sa budú čerpať z centrálného registra spravovaného ministerstvom školstva. **Okresný úrad v sídle kraja** zašle údaje potrebné na vyžiadanie odpisu registra trestov **Generálnej prokuratúre SR najneskôr do 29. februára 2020. Generálna prokuratúra SR** poskytne okresnému úradu v sídle kraja odpis registra trestov **najneskôr do 30. júna 2020. Okresný úrad v sídle kraja** na základe odpisu z registra trestov **oznámi zamestnávateľovi skutočnosť, či pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec spĺňa predpoklad bezúhonnosti alebo nespĺňa predpoklad bezúhonnosti**, pričom však odpis registra trestov zamestnávateľovi neoznamuje. Okresný úrad v sídle kraja po zaslaní oznámenia príslušný **odpis registra trestov bezodkladne zlikviduje a rovnako urobí aj so získanými údajmi o pedagogických a odborných zamestnancoch**. Po ich zaslaní Generálnej prokuratúre SR ich bezodkladne zlikviduje. Uvedený postup sa **nevzťahuje na úspešných uchádzačov o zamestnanie**, ktorí ešte nie sú zaevidovaní v centrálnom registri a z toho dôvodu musia **osobne kontaktovať** okresný úrad v sídle kraja, ktorému poskytnú údaje potrebné na vyžiadanie odpisu registra trestov. Pokiaľ ide o **uchádzačov o zamestnanie, tieto osoby predkladajú čestné vyhlásenia**.

JUDr. Renáta Matejová,
špecialistka na právne služby
pre kraje BB, ZA, TN

Aktuality zväzu

Ročník XXVIII. ~ Číslo III
September 2019

Vydáva

**Odborový zväz pracovníkov
školstva a vedy na Slovensku**

Redakčná rada:

doc. Ing. Miroslav Habán, PhD.

– predseda redakčnej rady

RNDr. Ingrid Gamčíková

PaedDr. Eva Klikáčová

Mgr. Renáta Kubovčíková

Mgr. Juraj Stodolovský

Ing. Ivan Šoš, PhD.

Redakcia:

Vajnorská 1, 815 70 Bratislava

telefón: +421 2 502 40 421

www.ozpsav.sk

Grafické spracovanie,
korektúra textov, tlač:
MUSICA LITURGICA, s. r. o.,
Bratislava

Distribúované pre členov
Odborového zväzu pracovníkov
školstva a vedy na Slovensku

Náklad: 3 400 ks

Príspevky posielajte e-mailom
na: haban@ozpsav.sk

Časopis vychádza v roku 2019 s finančnou podporou Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR

ISSN 1338 – 7960

Vážení čitatelia,
vážení členovia OZ PŠaV,

radi by sme vám prinášali zaujímavejší a hodnotnejší obsah každého čísla časopisu Aktuality zväzu. Budeme radi, ak svojimi príspevkami, podnetmi, názormi obohatíte obsah v ďalších číslach vydania Aktualít zväzu. Vítané sú i odborné, recenzované články, ktoré prispievajú k napredovaniu regionálneho a vysokého školstva, k lepšiemu postaveniu zamestnancov rezortu školstva a profesijnému rastu čitateľov časopisu. Vaše príspevky posielajte, prosím, na adresu redakcie.

redakčná rada časopisu
Aktuality zväzu

Získajte výhodnú pôžičku pre pedagógov z Fondu na podporu vzdelávania

Chcete refinancovať staré a nevýhodné pôžičky, zrekonštruovať bývanie, kúpiť nové auto alebo zvýšiť svoju kvalifikáciu, no po uhradení všetkých bežných výdavkov vám nezostávajú financie navyše? Keďže vieme, že pedagógovia to nemajú finančne jednoduché, štát ponúka možnosť získať pôžičku pre pedagógov až do výšky 15-tisíc eur ročne za výhodných podmienok z Fondu na podporu vzdelávania (fond).

Získať výhodnú pôžičku pre pedagógov pritom nie je vôbec zložité. Stačí vyplniť žiadosť zverejnenú na webovom sídle fondu www.fnpv.sk a doručiť ju na adresu fondu najneskôr do 31. októbra 2019.

Kto môže požiadať o pôžičku pre pedagógov?

O pôžičku pre pedagógov môže požiadať:

- Pedagogický zamestnanec
- Odborný zamestnanec
- Študent doktorandského študijného programu v dennej forme štúdia
- Zamestnanec vysokej školy, ktorý do dňa doručenia žiadosti o pôžičku dosiahne vek najviac 35 rokov a je vysokoškolský učiteľ, výskumný pracovník, umelecký pracovník

Prečo práve pôžička pre pedagógov z Fondu na podporu vzdelávania?

Pôžička pre pedagógov má hneď niekoľko výhod. Prvou je, že pri pôžičke do 3 000 eur nepotrebujete žiadneho ručiteľa. Druhou výhodou pôžičiek pre pedagógov je, že pôžičky do 10 000 eur sú bezúčelové, a teda nemusíte dokladovať účel, na ktorý ste finančné prostriedky využili. Ďalšou výhodou je, že v prípade materskej alebo rodičovskej dovolenky, v prípade evidencie na úrade práce sociálnych vecí a rodiny ako uchádzača o zamestnanie či v prípade výkonu dobrovoľnej vojenskej prípravy máte nárok na odklad splátok pôžičky, čo v praxi znamená, že počas tohto obdobia platíte iba úroky z istiny pôžičky. Lehota splatnosti pôžičky sa pritom predlžuje o trvanie odkladu splátok pôžičky, takže po ukončení odkladu sa vám splátky nezvyšujú. Mimoriadne splátky aj vedenie účtu sú bez akýchkoľvek poplatkov. Neposlednou výhodou je aj možnosť odpisu časti nesplatenej istiny pôžičky po 5 rokoch vykonávania pedagogickej činnosti.

S týmito výhodami a s úrokovou sadzbou iba 3 % p. a. (ročne) je pôžička pre pedagógov z Fondu na podporu vzdelávania najvýhodnejšou dostupnou pôžičkou.

Koľko si pedagóg môže od fondu požiť?

Výška pôžičky je ľubovoľná, pričom môžete požiadať o pôžičku v rozmedzí minimálnej výšky pôžičky stanovenej na úrovni 1 000 eur a maximálnej výšky pôžičky stanovenej na 15 000 eur na jeden kalendárny rok. O pôžičku môžete žiadať opakovane každý rok, až pokiaľ kumulovaná výška všetkých pôžičiek poskytnutých fondom nedosiahne 30 000 eur.

Pôžičku začínate splácať mesiacom nasledujúcim po mesiaci jej vyplatenia. Lehotu splatnosti si volíte ľubovoľne v rozmedzí 8 až 15 rokov.

Fond na podporu vzdelávania vznikol 1. 1. 2013 zákonom č. 396/2012 Z.z. o Fonde na podporu vzdelávania ako právny nástupca Študentského pôžičkového fondu a Pôžičkového fondu pre začínajúcich pedagógov.

Hlavnou činnosťou Fondu na podporu vzdelávania je poskytovanie pôžičiek za zvýhodnených podmienok vybraným cieľovým skupinám – študentom vysokých škôl, pedagogickým zamestnancom škôl, odborným zamestnancom škôl, študentom doktorandského študijného programu, ako aj vysokoškolským pedagógom, výskumným pracovníkom vysokých škôl a umeleckým pracovníkom vysokých škôl do 35 rokov veku.

The advertisement features a man in a light blue shirt pointing at a chalkboard. The chalkboard has the FNPV logo and the text 'Fond na podporu vzdelávania'. Below the logo, there are four speech bubbles containing the following questions: 'Kúpa nového auta?', 'Rekonštrukcia byvania?', 'Zvýšenie kvalifikácie?', and 'Refinancovanie starých nevýhodných pôžičiek?'. Below the chalkboard, the text reads: 'S výhodnou pôžičkou pre pedagógov z Fondu na podporu vzdelávania je možné všetko!'. At the bottom, it says 'Podrobné informácie nájdete na www.fnpv.sk' and includes the 'wüstenrot' logo.

Kedy je možné podať žiadosť o pôžičku?

Termíny na predloženie žiadosti o pôžičku pre pedagógov sú každoročne tri. Prvým termínom je 28. február, druhým 30. jún a tretím, ktorý je momentálne aktuálny, je 31. október. Na podanie žiadosti je nutné ju vyplniť v listinnej podobe, dať ju potvrdiť zamestnávateľovi, podpísať a odoslať na adresu Fondu na podporu vzdelávania, Panenská 29, 811 03 Bratislava. Formulár žiadosti o pôžičku pre pedagógov je dostupný na webovom sídle Fondu na podporu vzdelávania www.fnpv.sk.

Na čo si dávať pozor pri predkladaní žiadostí o pôžičku?

Pri vyplňaní a odosielaní žiadosti je nutné dbať na úplnosť a správnosť jej vyplnenia. Zároveň dbajte na to, aby ste predišli zbytočným chybám ako napr. predloženie neúplnej žiadosti (chýba druhá strana žiadosti, žiadosť predložená bez príloh a pod.), nevyplnenie celej žiadosti vo všetkých potrebných bodoch, zabudnutý podpis žiadateľa, preškrtnutie textu či dopisovanie rôznych skutočností do formuláru žiadosti. Takáto žiadosť môže byť po posúdení jej nedostatkov vyradená z procesu schvaľovania.

Detailné informácie o výhodných pôžičkách pre pedagógov nájdete na webovom sídle fondu www.fnpv.sk alebo Facebooku fondu vo forme Oznamu o možnosti predkladania žiadostí o pôžičku pre pedagógov na kalendárny rok 2019.